

Uw brief van

Uw kenmerk

Ons kenmerk

Bijlage[n]

Zaaknummer: 2016/15635

Behandeld door

Doorkiesnummer

Vries

M.T. Jonker

0592 – 266 662

9 juni 2016

Gemeenteraad Tynaarlo
Postbus 5
9480 AA VRIES

Onderwerp: Voorjaarsbrief 2016

Geachte leden van de raad,

Hierbij presenteren we u de voorjaarsbrief 2016 als onderdeel van de voortgangsinformatie in de planning & control cyclus. In deze brief beschrijven wij de eventuele afwijkingen van de begroting 2016. Het doel hiervan is om de gemeenteraad kort en bondig te informeren over de stand van zaken met betrekking tot de diverse clusters en beleidsterreinen. Wij vertrouwen erop u met deze voorjaarsbrief duidelijk te informeren. Waar nodig doen we voorstellen voor het bijstellen van de begroting 2016.

Proces

Het jaar 2015 hebben we afgesloten met het opstellen van de jaarrekening. Deze jaarrekening is door u behandeld op 31 mei 2016. Voor de raadsvergadering van 12 juli 2016 zal naast deze voorjaarsbrief 2016 ook de perspectievennota en jaarrekening 2015 aan u worden aangeboden ter behandeling. De jaarrekening 2015 bieden we dan voor de tweede keer aan omdat BDO bij de eerste behandeling nog geen definitief oordeel kon geven in verband met het eerste jaar decentralisaties en de problemen die er landelijk zijn.

In deze voorjaarsbrief worden de lopende begroting en de planning van het jaar 2016 gemonitord en waar nodig worden voorstellen voor het bijstellen van de begroting 2016 gedaan. In de perspectievennota 2016 worden de perspectieven voor de komende jaren in beeld gebracht. Daarmee wordt een kader aangegeven voor de op te stellen begroting 2017 en de meerjarenraming 2018 – 2020.

Nieuw beleid 2016

2015 hebben we afgesloten met een positief resultaat van € 6,1 miljoen. Hiervan is € 3,4 miljoen toegevoegd aan de Algemene Reserve Grote Investerings (Argi). Onze reservepositie is goed te noemen in relatie tot de benodigde weerstandscapaciteit. Ondanks dat we op dit moment geen mogelijkheden zien om structureel nieuwe accenten te leggen, zien we wel mogelijkheden om in de komende jaren incidenteel middelen vrij te maken voor incidenteel nieuw beleid. In onze brief van 12 april hebben we aangegeven te denken aan een bedrag van € 750.000 per jaar voor de jaren 2016, 2017 en 2018.

Wij hebben ideeën voor incidenteel nieuw beleid geïnventariseerd. Als college hebben wij ideeën aangedragen. Daarnaast hebben wij de gemeenteraad uitgenodigd met ideeën te komen. Wij hebben van inwoners en ondernemers ideeën voor nieuw beleid ontvangen. En tot slot zijn vanuit de eigen organisatie ook ideeën voor nieuw beleid geformuleerd. Al deze ideeën hebben wij samengebracht in de 'groei'-notitie 'Nieuw beleid 2016 – 2018' die wij op 14 juni jl. hebben vastgesteld. In deze notitie zijn de ideeën op hoofdlijnen uitgewerkt en voorzien van een integraal advies van het management. Als college kunnen wij ons vinden in de advisering van

---

<i>Postadres</i>	<i>Bezoekadres</i>	<i>Website</i>	<i>Bankrelaties</i>
Postbus 5, 9480 AA Vries	Kornoeljeplein 1, Vries	www.tynaarlo.nl	IBAN: NL02BNGH0285079050 IBAN: NL05BNGH0285079093 (belastingen en leges)
<i>Telefoonnummer</i>	<i>Faxnummer</i>	<i>E-mail</i>	BIC: BNGHNL2G
[0592] 26 66 62	[010] 80 80 102	info@tynaarlo.nl	

het management ten aanzien van de ideeën voor nieuw beleid. Algemene beleidslijn van het college is dat het leggen van een accent ook een accent op het collegebeleid moet zijn. Er mag geen tegenstrijdigheid met het collegebeleid zijn en daarmee is het terugdraaien van ombuigingen wat ons betreft niet aan de orde. Een aantal van de genoemde ideeën zijn onderdeel van het door het college vastgestelde transformatieplan WMO, jeugd en participatie of maken onderdeel uit van het investeringsplan bedrijfsvoering. Voor een nadere toelichting op de geïnterpreteerde ideeën verwijzen wij u graag naar de 'groei'-notitie 'Nieuw beleid 2016 – 2018'. Een groot deel van de ideeën die wij hebben geïnterpreteerd, hebben een positief advies gekregen. Voor een aantal geldt dat er een negatief advies van toepassing is, bijvoorbeeld omdat het leidt tot structurele lasten waarvoor wij in onze huidige begroting geen ruimte zien of omdat het idee niet past binnen het collegebeleid.

In deze voorjaarsbrief 2016 doen wij een concreet voorstel voor de invulling van het incidenteel nieuw beleid 2016. De dekking hiervan vindt plaats uit de Argi.

Voor 2016 stellen wij de invulling incidenteel nieuw beleid als volgt voor:

Omschrijving	2016
Cluster 5: Sociale samenhang	
Projectsubsidies/activiteitensubsidies	€ 40.000
Cluster 8: Ruimtelijke ordening	
Centrum Eelde	€ 100.000
Totaal	€ 140.000

Leningenbeleid 2016 – 2017

Bij de behandeling van de begroting 2016 tijdens de gemeenteraadsvergadering van 10 november 2015 hebben de fracties van PvdA, CDA, GroenLinks, CU, VVD en D66 een motie onderschreven met het onderwerp "levensloopbestendig maken van woningen". Deze motie vroeg het college te onderzoeken of en hoe de blijverslening kan worden ingepast in het woonbeleid van de gemeente Tynaarlo; En tevens de levensloopbestendigheid van de sociale huurwoningen in Tynaarlo te agenderen voor het overleg met de woningcorporaties over de woonvisie en de daaropvolgende prestatieafspraken. Verder zijn door diverse raadsfracties uitspraken gedaan en vragen gesteld over leningen op het gebied van volkshuisvesting en duurzaamheid. Dit betrof de fracties van PvdA, CDA, GroenLinks, VVD, D66 en Gemeentebelangen.

Wij hebben de motie opgepakt en beleidsmatig verkend. In deze voorjaarsbrief koppelen wij de resultaten van onze verkenning terug en doen we de gemeenteraad heel concreet een voorstel om met ingang van 2016 startersleningen, blijversleningen en duurzaamheidsleningen beschikbaar te stellen. Voor een uitgebreide toelichting op ons voorstel verwijzen wij naar bijlage 1 van deze voorjaarsbrief.

Voortgang en ontwikkelingen per cluster

De begroting 2016 bestaat uit tien clusters. Algemeen bestuur, openbare orde en veiligheid, verkeer en mobiliteit, economische zaken en arbeidsmarktbeleid, onderwijs, sociale samenhang en leefbaarheid, sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening, gezonde leefomgeving, ruimtelijke ordening en volkshuisvesting en financiering. Bij ieder cluster geven we aan hoe de realisatie van onze doelen en de voortgang van de activiteiten verloopt. Hierbij besteden we vooral aandacht aan eventuele afwijkingen.

Projecten en collegeprogramma

Conform de afspraak met uw raad hebben wij de halfjaarlijkse rapportage opgesteld van langjarige projecten die binnen de programma's worden uitgevoerd. Deze rapportage, waarin vooral wordt ingezoomd op de voortgang op de uitvoering van grondexploitaties, sturen we gelijktijdig toe.

Ombuigingen en taakstellingen

In onze brief van 12 april jl. hebben wij u uitgebreid geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de realisatie van de ombuigingen en taakstellingen die wij hebben opgenomen in ons ombuigingsplan 2015 – 2018. Op dit moment hebben wij nog geen nieuwe informatie. In de najaarsbrief 2016 zullen wij u nader informeren over de realisatie van de ombuigingen en taakstellingen.

Totaaloverzicht aanpassingen

In de tabel op deze bladzijde is een samenvatting opgenomen van de voorstellen tot financiële bijstellingen die we in deze voorjaarsbrief doen. Een toelichting per cluster is in het vervolg van de brief opgenomen. Daarnaast staat in bijlage 3 een gedetailleerd overzicht van de aanpassingen in de exploitatie zoals die in deze voorjaarsbrief worden voorgesteld, waarbij een splitsing is gemaakt tussen de aanpassingen in de baten en lasten en mutaties op de reserves apart zijn aangegeven.

Toelichting aanpassing exploitatie

Voor het verhogen van de inzichtelijkheid en het vergroten van de leesbaarheid lichten we alleen financiële afwijkingen groter dan € 25.000 toe. Om diezelfde reden geven we ook geen tekstuele toelichting op de volgende typen financiële wijzigingen:

- Budgettaire neutrale wijzigingen als gevolg van een ontvangen subsidie met daartegenover een hiermee verplicht samenhangende uitgave;
- Budgettaire neutrale verschuivingen tussen clusters;
- Budgettaire neutrale technische wijzigingen.

Alle aanpassingen zijn opgenomen in de tabel in bijlage 3.

Overzicht aanpassingen op clusterniveau					
Cluster	Lasten of Baten	2016	2017	2018	2019
0 Algemeen bestuur	<i>Lasten</i>	-51.000	-51.000	-51.000	-51.000
	<i>Baten</i>	-44.000	-44.000	-44.000	-44.000
1 Openbare orde en veiligheid	<i>Lasten</i>	16.000	0	0	0
	<i>Baten</i>	0	0	0	0
2 Verkeer en mobiliteit	<i>Lasten</i>	78.000	13.000	13.000	13.000
	<i>Baten</i>	0	0	0	0
3 Economische zaken en recreatie	<i>Lasten</i>	10.000	-12.000	-12.000	-12.000
	<i>Baten</i>	0	0	0	0
4 Onderwijs	<i>Lasten</i>	80.000	0	0	0
	<i>Baten</i>	-57.000	0	0	0
5 Sociale samenhang en leefbaarheid	<i>Lasten</i>	-409.000	-549.000	-243.000	0
	<i>Baten</i>	386.000	549.000	226.000	0
6 Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	<i>Lasten</i>	-450.000	-80.000	-63.000	-80.000
	<i>Baten</i>	218.000	80.000	80.000	80.000
7 Gezonde leefomgeving	<i>Lasten</i>	-44.000	-60.000	-60.000	-60.000
	<i>Baten</i>	60.000	60.000	60.000	60.000
8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	<i>Lasten</i>	487.000	-50.000	-50.000	0
	<i>Baten</i>	-303.000	33.000	33.000	-17.000
9 Financiering	<i>Lasten</i>	703.000	36.000	36.000	36.000
	<i>Baten</i>	-1.097.000	-9.000	-9.000	-9.000
Totale afwijking		-417.000	-84.000	-84.000	-84.000

Afgrond op € 1.000

Cluster 0 || Algemeen bestuur

Het cluster Algemeen Bestuur omvat de thema's dienstverlening, bestuur en communicatie.

Ontwikkelingen en voortgang activiteiten

Onderzoek klanttevredenheid – Wij koppelen de resultaten van het klanttevredenheidsonderzoek 'Waar staat je gemeente' na de zomer aan uw raad terug. Dat is later dan gepland. Dit komt doordat we een aantal vragen hebben toegevoegd. We willen namelijk weten hoe transparant de burger het gemeentebestuur en de besluitvorming vindt en in welke mate hij vertrouwen heeft in de gemeenteraad, het college van B&W en de ambtelijke organisatie. Ook vragen we of men voldoende ruimte ervaart voor het ontplooiën van initiatieven.

Collegemanifest en koers – Uw raad heeft besloten niet verder te werken aan een overkoepelende missie en visie. Dat betekent dat we vasthouden aan het collegemanifest en Koers, de organisatievisie. Daarnaast tasten we via de integrale behandeling van een aantal grote thema's (zoals het sociaal domein en de omgevingsvisie) gaandeweg af waar aanvullend richting nodig is en wat die richting dan moet zijn.

Actualisatie en uitbreiding Integriteitsbeleid – Het integriteitsbeleid van de ambtelijke organisatie is geactualiseerd en uitgebreid. We hebben er een gedragscode voor de gemeenteraad aan toegevoegd.

Vergaderstructuur en -cultuur – Samen met uw gemeenteraad zijn we tot een nieuw vergadermodel gekomen voor de gemeenteraad. We werken nu met een informerende, een meningvormende en een besluitvormende vergadering.

Actualisatie exploitatie 2016

Het cluster algemeen bestuur laat een structureel nadeel van € 95.000 zien. De opbrengst voor de reisdocumenten staat in de begroting te hoog ingeschat. Dat hebben we ook al bij de jaarstukken over 2015 geconstateerd. Derhalve stellen we de baten en lasten bij conform de gerealiseerde cijfers van 2015. Dit geeft per saldo een structureel nadeel van € 36.000.

Daarnaast heeft op advies van de werkgeverscommissie een uitbreiding van de formatie van de griffie plaatsgevonden. Dat geeft een structureel nadeel van € 23.000. Voor de verdere details verwijzen we naar bijlage 3.

Cluster 1 || Openbare orde en veiligheid

Het thema binnen dit cluster is een veilige woon-, werk- en leefomgeving. Dat doen we samen met onze inwoners, bedrijven en partners in veiligheidszaken. Dat doen we door samen afspraken en regels te maken. Verder blijven we ons voorbereiden en oefenen we in het kader van de Drentse Crisismanagement organisatie.

Ontwikkelingen en voortgang activiteiten

Kadernota integraal veiligheidsbeleid – Uw raad heeft de prioriteiten in deze nota vastgesteld. Vanuit de kadernota en de prioriteitstelling die daarin is gelegd, gaan we diverse uitvoeringsprogramma's opstellen.

Damoclesbeleid – Nu wij het Damoclesbeleid (de bevoegdheid van de burgemeester om lokalen en woningen te sluiten op grond van de Opiumwet) hebben vastgesteld, kunnen we overlast gevende panden sluiten.

Extra inzet in Zuidlaren – Om overlast door jongeren in Zuidlaren tegen te gaan, slaan alle betrokken partijen de handen ineen. Het openbaar ministerie, de politie, het sociaal team, de Buitengewone Opsporingsambtenaren (BOA's) en de ambtenaar openbare orde en veiligheid werken hard aan de intensivering van het jongerenwerk in het dorp en zetten zich in voor de realisatie van een goede ontmoetingsplaats voor de jeugd. Met de komst van de tussenvoorziening (tuvo) en het toekomstig AZC verwachten wij meer BOA-inzet. We stellen voor deze kosten te dekken uit de reserve openbare orde en veiligheid. Voor 2016 worden de kosten geraamd op € 20.000 en voor 2017 op € 48.000.

Opvang vluchtelingen – We hebben besloten medewerking te verlenen aan de komst van de zogeheten tussenvoorziening in Eelde. Een project waar op termijn zo'n 146 vluchtelingen gehuisvest kunnen worden. Daarnaast werkt de gemeente mee aan de komst van een asielzoekerscentrum in Zuidlaren voor maximaal 425 vluchtelingen voor de duur van maximaal tien jaar. Hiervoor is een enquête gehouden onder de inwoners van Zuidlaren. We vroegen wat men belangrijk vindt bij de komst van het azc en waar dat volgens hen het beste zou kunnen komen te staan. Naar verwachting kan de gemeenteraad het voorstel over de locatiekeuze na de zomer behandelen.

Ten slotte worden er in onze gemeente zestig minderjarige vluchtelingen opgevangen. We zijn in overleg met de bevoegde instanties om meer aandacht te krijgen voor begeleiding van medewerkers en intensiveren van de zorg voor deze kinderen.

Aardbevingen – We behartigen collectief de belangen van onze inwoners; niet individueel.

Paardenmarkt – We zetten in op verdere verbetering van het dierenwelzijn op de Zuidlaardermarkt. We hebben plannen gemaakt om de paardenmarkt in 2016 anders te situeren en in te richten. Tijdens de eerstvolgende editie in oktober voeren we deze verandering door. Hierdoor ontstaat er een betere balans tussen het welzijn van de dieren, de belangen van de handel en de veiligheid van het publiek.

Actualisatie exploitatie 2016

Cluster 1 heeft een incidenteel voordeel van € 16.000. Voor de verdere details verwijzen we naar bijlage 3.

Cluster 2 || Verkeer en mobiliteit

Binnen het cluster Verkeer en Mobiliteit zetten we in op bereikbaarheid van voorzieningen. Een fijnmazig vervoersnetwerk voor openbaar vervoer, auto's en fietsers is van groot belang voor de leefbaarheid in onze gemeente. Want door demografische ontwikkelingen kunnen voorzieningen in de verschillende dorpen onder druk komen te staan.

Ontwikkelingen en voortgang activiteiten

Fietspaden – de fietspaden op de Madijk en langs de Mandelandenweg zijn klaar. Deze werkzaamheden waren uitgesteld in verband met het slechte weer in december 2015. Het fietspad langs de Oude Tolweg Zuidlaren is aanbesteed en is in week 22-24 aangelegd.

Rotonde Tynaarlo – Een omwonende heeft beroep aangetekend tegen het bestemmingsplan bij de Raad van State. Dat vertraagt de aanbesteding en uiteindelijk de uitvoering van de werkzaamheden. Deze schuiven door naar 2017.

Brug over het Zeegser loopje – We gaan de duiker waardoor het Zeegserloopje onder de weg van Tynaarlo naar Zeegse doorloopt vervangen. Er komt straks een dubbele duiker onder het wegdek, met een natte en droge faunapassage.

Gemeenteraad geïnformeerd over BOR – We hebben uw gemeenteraad meegenomen in BOR wegen en BOR groen. BOR staat voor Beheer Openbare Ruimte, waarbij we een systematiek hanteren om het onderhoudsniveau te kwalificeren in een 10-puntsschaal. Hierdoor kun je op verschillende gebieden, verschillende niveaus van onderhoud nastreven.

Transferium De Punt – De provincie werkt aan een nieuw plan. Het aantal parkeerplaatsen neemt hierin af van 2.000 naar 500 parkeerplaatsen. Bovendien verhuist de plek helemaal naar links, in de oksel van de afrit. Op een locatie buiten het kwetsbare Drentsche Aa gebied. De provincie gaat hierover in gesprek met Rijkswaterstaat.

Landelijke pilot stadsdistributie – De Regio Groningen-Assen wil in beeld brengen welke kansen er liggen om FloraHolland Eelde vanuit een duurzame businesscase als knooppunt te ontwikkelen voor stadsdistributie. Doel daarbij is om werkgelegenheid te creëren en investeringen aan te trekken in de omgeving van Groningen Airport Eelde. In september 2016 neemt de Stuurgroep Interreg een besluit over de goedkeuring van het project en de toekenning van Europese cofinanciering.

Groningen Airport Eelde – De komende periode speelt de vraag of wij Eelde als luchthaven willen handhaven of niet. Daar liggen straks een aantal scenario's over op tafel die als leidraad in de discussie dienen.

Actualisatie exploitatie 2016

Het cluster verkeer en mobiliteit heeft een incidenteel voordeel van € 65.000 en een structureel voordeel van € 13.000. Het incidentele voordeel bestaat volledig uit een voordeel op de kapitaallasten. Een voordeel op de kapitaallasten ontstaat door lagere uitgaven dan geraamd of vertraging in de uitvoering van een krediet. Voor de verdere details verwijzen we naar bijlage 3.

Cluster 3 || Economische zaken en recreatie

Dit cluster gaat over economie. De motor voor de leefbaarheid en de instandhouding van voorzieningen. Het hebben van werk is erg belangrijk voor het welzijn van onze inwoners. Het voorkomt immers isolement, omdat het de kans biedt om mee te doen in de maatschappij. Voldoende werkgelegenheid (betaald, onbetaald en naar vermogen) is daarvoor onmisbaar. Verder werken we aan de dorpscentra, door samen met de ondernemers plannen en initiatieven te ontwikkelen en ze te ondersteunen bij de realisatie daarvan. Recreatie en toerisme zijn belangrijke speerpunten bij de economische ontwikkeling.

Ontwikkelingen en voortgang activiteiten

Aansluiting bij ondernemersverenigingen – We sluiten aan op de bestaande overlegstructuren en hebben goed contact met alle ondernemersverenigingen. Ledenvergaderingen wonen we zoveel mogelijk bij.

Businesspark Ter Borch – Vorig jaar onthulden we tijdens de Bedrijvencontactdagen de naam van het Businesspark aan de A7 bij de stad Groningen. De ontwikkelvisie ligt al klaar. Nog dit jaar opent hotel Van der Valk zijn deuren.

Centrum Eelde en Vries – We zijn bezig met een planning voor de uitvoering van de werkzaamheden. Naar verwachting kan in Vries in de tweede helft van 2016 de schop de grond in.

In Eelde is het achterste deel van garage Koops verkocht aan de Jumbo. Het pand wordt in zijn geheel gesloopt, waarna de Jumbo van start kan met de bouw. Voor het voorste, resterende deel van de kavel zijn we in overleg met een ontwikkelaar.

Centrum Zuidlaren – In Zuidlaren spelen meerdere ontwikkelingen en initiatieven. Niet alleen lopen de besprekingen met Leyten nog over de invulling van de voorzijde van het PBH-complex, ook wordt in overleg met betrokken partners gewerkt aan het accommodatieplan. Enkele detailhandelbedrijven hebben zich onlangs gemeld bij ons 'intakeloket voor bouwplan-initiatieven'. Ten slotte loopt op dit moment het onderzoek naar een locatie voor een azc. Wij verwachten uw raad hierover eind dit jaar te kunnen benaderen voor het vastleggen van ruimtelijke kaders en uitgangspunten.

Geopark – Het Geopark werkt aan een masterplan voor het promoten en het versterken van het Hondsruggebied. De contouren van het plan zijn in mei op het jaarlijkse Geoparkcongres besproken en de deelnemers aan het congres hebben in drie workshops met elkaar gewerkt aan de invulling van het Actieplan.

Actualisatie exploitatie 2016

De bijstellingen van het cluster economische zaken hebben een structureel nadelig effect van € 12.000 en een incidenteel voordeel van € 22.000. Per saldo geeft dat in 2016 een positief effect van € 10.000. Voor de verdere details verwijzen we naar bijlage 3.

Cluster 4 || Onderwijs

Binnen het cluster onderwijs hebben we ons goede huisvesting van en een passende zorgstructuur in de scholen ten doel gesteld.

Ontwikkelingen en voortgang activiteiten

Einde aan (zeer) zwakke scholen in Tynaarlo – Stichting Baasis werkt hard aan de kwaliteit van het basisonderwijs. Inmiddels zijn er geen zeer zwakke scholen meer in onze gemeente. De stichting zette hiertoe een ontwikkeling in gang met als inzet het einde aan (zeer) zwakke scholen in Tynaarlo.

Start uitvoering accommodatiebeleid – De uitvoering van het accommodatiebeleid in Vries, Eelde en Tynaarlo is gestart. De gemeenteraad zette hier begin dit jaar de seinen voor op groen. De gemeente zal de rol van regisseur gaan vervullen. De schoolbesturen zorgen als bouwheer voor de uitvoering. Met de betrokken partijen uit Zuidlaren is het traject gestart om tot een plan voor het onderwijs en de sport in Zuidlaren te komen.

Huisvestingsverordening – De huisvestingsverordening moet worden aangepast aan de nieuwe wet- en regelgeving. Wij zullen dan ook onderzoeken of het verstandig is om over te gaan tot de berekening van de ruimtesystematiek, conform de modelverordening. We zijn hierover in overleg met de schoolbesturen.

Beheer Yders Hoes – In januari 2016 is het beheercontract met de stichting MFA Yde de Punt opgezegd. We volgen een zorgvuldig proces om te komen tot een structurele oplossing. Vanaf 14 juli a.s. stopt de huidige beheerstichting. De gemeente start met een tijdelijke oplossing te bieden, zolang er nog geen definitieve keuze m.b.t. het beheer is gemaakt. De kosten voor deze tijdelijke oplossing worden geraamd op € 15.000 in 2016 en € 30.000 in 2017. Hiervoor zal een fysieke beheerder voor de MFA worden aangetrokken. Binnen de bestaande budgetten is geen ruimte om deze kosten te dekken. Daarom wordt voorgesteld deze kosten te dekken vanuit het budget 'onvoorzien incidenteel'.

Actualisatie exploitatie 2016

Het cluster onderwijs laat een incidenteel voordeel van per saldo € 23.000 zien. De grootste aanpassing betreft een verlaging van de kapitaallasten met € 56.000 voor de huisvesting 2^e fase Ter Borch. Het krediet is nog niet afgesloten op 31-12-2015 en derhalve hebben we nog geen kapitaallasten in 2016. De dekking van deze kapitaallasten komt uit de reserve accommodatiebeleid. Deze bijdrage uit de reserve verlagen we derhalve met hetzelfde bedrag. Per saldo heeft deze aanpassing dus geen effect. Voor de verdere details verwijzen we naar bijlage 3.

Cluster 5 || Sociale samenhang en leefbaarheid

Binnen dit cluster richten we ons op een aantrekkelijke, gezonde en veilige leefomgeving, waarin iedereen zich moet kunnen ontplooiën. Hierbij zoeken we aansluiting bij de kracht van de samenleving. We zetten in op het voorkomen van problemen. Preventief handelen dus. En actief aanwezig zijn op de plekken waar onze doelgroep zich begeeft. Onze financiën zijn op orde wanneer je kijkt naar Wmo en jeugd. De inkoop organiseren we samen met de andere Noord- en Midden-Drentse gemeenten. We stimuleren en faciliteren een aantrekkelijke culturele sector. Zowel voor inwoners als voor toerisme en recreatie. Want cultuur wordt gedragen door en is bestemd voor een breed publiek.

Ontwikkelingen en voortgang activiteiten

Nieuwbouw sportaccommodaties – Na jaren van plannen maken gaat de schop op diverse plaatsen de grond in. VAKO in Vries bouwt op dit moment haar nieuwe clubaccommodatie. Daarnaast kunnen de plannen voor Eelde, Vries en Tynaarlo uitgevoerd worden. In Eelde komt een nieuwe dubbele sporthal, in Vries wordt de sporthal de Kamp verbouwd en in Tynaarlo komt een nieuw gymlokaal. Het gymlokaal De Fledders in Vries zal vervolgens worden afgebroken.

JOGG – Met JOGG (Jongeren Op Gezond Gewicht) willen we kinderen en hun ouders aanzetten tot gedragsverandering. Door te laten zien dat er keuzes zijn en wat het effect daarvan is. Recentelijk hebben we met kinderen een kookboek ontwikkeld en uitgedeeld op de scholen. Met gezonde recepten voor en door jongeren.

Transformatieplan cultuur – Er zijn gesprekken geweest met de culturele partijen, waarna het transformatieplan is opgesteld. Dit sluit aan op de doelstellingen die zijn geformuleerd.

Bibliotheken – De visie van het college richt zich in hoofdlijnen op het behoud van de uitleenfunctie van de bibliotheken in de drie grote kernen en de bevordering van de leesvaardigheid in de schoolbibliotheken (de Bibliotheek Op School, dBOS-project). Met betrekking tot het behoud van de uitleenfunctie gaan we uit van kleinere bibliotheken, met minder boeken in de rekken, waar men ieder gewenst boek online of aan de balie kan bestellen. Daarnaast zien we dat het dBOS-project nu al zijn vruchten afwerpt en ook dat kinderen op school vaker boeken lenen en lezen. We agenderen het bibliotheekbeleid, waarin deze visie verder is uitgewerkt, zo spoedig mogelijk voor de gemeenteraad. Daarbij vragen we uw raad welke functies u naast de minimale infrastructuur door de bibliotheek wil laten uitvoeren en welke aanvullende middelen u daarvoor in gedachten heeft.

Nieuwkomers – In samenwerking met stichting INLIA komt de tussenvoorziening naar Eelde, waarmee de doorstroom van statushouders vanuit de azc's bevorderd wordt. Verder zijn we met de woningcoöperaties in gesprek om snelle, slimme oplossingen voor meer permanente huisvesting van statushouders te zoeken. Hierbij richten we ons op oplossingen die we voor zo'n vijftien jaar kunnen inzetten.

Actualisatie exploitatie 2016

Het cluster sociale samenhang en leefbaarheid kent een incidenteel nadeel van € 23.000 in 2016 en een incidenteel nadeel van € 17.000 in 2018 (is overheveling vanuit cluster 6). De meeste aanpassingen zijn echter budgettair neutraal.

We verwachten dit jaar ongeveer 80 statushouders te huisvesten. Hiervan zal naar verwachting de helft ouder dan 16 zijn. Voor deze personen ontvangen we extra middelen voor de participatie en integratie. In totaal zal het naar verwachting om een bedrag van circa € 95.000 gaan. We gaan er vanuit dat het volgend jaar om een vergelijkbaar aantal statushouders zal gaan. Derhalve nemen we in 2017 hetzelfde bedrag mee. Deze middelen hebben we ook weer nodig om de statushouders te kunnen begeleiden. Bovendien is een deel van dit bedrag nodig voor de bekostiging van de tussenvoorziening voor statushouders in Eelde. Zie ook p. 14 de paragraaf "reserve participatie".

De tussenvoorziening in Eelde voor 96 statushouders afkomstig van alle deelnemende gemeentes brengt lasten met zich mee van € 243.000 in 2016, € 485.000 in 2017 en € 243.000 in 2018 omdat wij de administratieve afhandeling verzorgen voor alle deelnemende gemeentes. Deze lasten dekken we uit de bijdragen van de andere gemeentes voor hun aandeel in de statushouders en voor ons eigen aandeel uit de weekgelden van het COA, de extra middelen voor participatie en integratie en voor een beperkt deel uit de WMO.

In de meerjarenraming van de begroting staat onder het nieuw beleid voor 2017 een bedrag van € 90.000 opgenomen voor het project culturele gemeente. Een deel van de uitgaven vindt reeds in 2016 plaats. Daarom halen we in deze voorjaarsbrief een bedrag van € 45.000 naar voren. Dit heeft geen resultaatseffect omdat de dekking uit de Argi komt.

De sporttarieven gaan in 2016 met 9% omhoog om de taakstelling van € 50.000 op de verhuurinkomsten in 2017 te behalen. Dat levert in 2016 een incidenteel voordeel op van € 26.000. We stellen voor deze middelen beschikbaar te houden voor de ombuigingsplannen. Per saldo is dat budgettair neutraal.

Op het accommodatiebeleid blijft in 2016 € 849.000 over. Op 8 december 2015 heeft uw raad besloten dat de overschotten op het accommodatiebeleid naar de Argi vloeien (zie pagina 28 van het themaboekje). Op 8 december 2015 werd nog uitgegaan van een overschot van € 705.500. Het werkelijke overschot valt hoger uit door een verschuiving in de vrijval van kapitaallasten. Door de toevoeging van het overschot aan de Argi pakt deze aanpassing budgettair neutraal uit.

Voor de verdere details verwijzen we naar bijlage 3.

Cluster 6 || Sociale voorzieningen en maatschappelijke ondersteuning

De gemeente staat dicht bij haar inwoners dan het rijk. Dat was destijds een van de argumenten om zorg van Rijk naar de gemeenten over te hevelen. Dat werken we zo goed mogelijk uit. Onze sociale teams zijn daarbij het belangrijkste fundament. Samen met de inwoner kijken zij wat nodig is. Ons streven daarbij is dat iedere inwoner de regie neemt in zijn leven, voldoende zelfredzaam is en naar vermogen meedoet in de maatschappij. Waar nodig, bieden we hem hierbij ondersteuning. Iedere inwoner die ertoe in staat is, werkt. Als dit echt niet mogelijk is, kijken we naar alternatieven zoals vrijwilligerswerk. Werk, participatie en inkomen stimuleren mensen om zich te ontwikkelen en bieden een netwerk. Door het ervaren van de eigen kracht, ziet men nieuwe mogelijkheden. Wij verstrekken uitkeringen en (inkomens)voorzieningen aan mensen met weinig of geen eigen inkomsten. We geven inwoners -als dat nodig is- een passend ondersteuningsaanbod volgens het principe één gezin, één plan, één regisseur.

Ontwikkelingen en voortgang activiteiten

Budgetten sociaal domein niet afgeroomd – Alhoewel we in 2015 net als heel veel andere gemeenten geld overhielden in de gedecentraliseerde (zorg)taken, hebben we die budgetten dit jaar niet afgeroomd. Één jaar uitvoering geven aan Wmo, jeugd en participatie is voor ons te kort om conclusies te verbinden aan deze overschotten. Bovendien willen we kijken of we onze inwoners nog beter naar bepaalde voorzieningen toe kunnen leiden. Na 2016 gaan we opnieuw evalueren om de begroting van 2017 eventueel bij te stellen. Dit onderwerp, en hoe met die budgetten om te gaan, staat ook landelijk op de agenda.

Transformatieplan Sociaal domein – Op 12 april hebben we het Transformatieplan Sociaal Domein vastgesteld. In het sociaal domein stellen we onze inwoner centraal. Kernbegrippen hierbij zijn integraliteit, van zorg naar ondersteuning, samen doen en minder kosten. Om dit te bereiken hebben we vijf speerpunten geformuleerd.

1. Preventie, want vitale mensen willen we vitaal houden.
2. Participatie en ontplooiing, want iedereen doet mee.
3. Samenhang in de samenleving en oog voor elkaar, want in Tynaarlo is het prettig wonen en leven.
4. Een goed vangnet, want samen lossen we het op.
5. Monitoring, want we moeten kunnen inspelen op dat wat er gebeurt in de Tynaarlose samenleving.

De komende jaren gaan we uitvoering geven aan het transformatieplan.

Monitor sociaal domein – In het transformatieplan hebben we onze ambities op het gebied van zorg vastgelegd. Met de monitor sociaal domein bewaken we onze ambities. De eerste resultaten van de monitor hebben we als bijlage bij deze voorjaarsbrief gevoegd. Voorlopige conclusie: We verwachten in 2016 binnen de budgetten te blijven, inclusief de investeringen die nodig zijn voor het uitvoeren van het transformatieplan.

Sociaal Vangnet verder versterkt – We hebben ons sociale vangnet verder versterkt door partijen met elkaar in contact te brengen. Zo zijn er afspraken gemaakt met de Stichting Urgente Noden en de Ridderlijke Duitse Orde. Door het organiseren van een goed sociaal vangnet borgen we dat iedereen de kans heeft om mee te doen in de maatschappij. Ook onze inwoners die het niet breed hebben.

Continuïteit van zorg – Ondanks het faillissement van een grote zorginstelling hebben we de continuïteit van zorg voor onze inwoners kunnen borgen. We hebben een dusdanig goede relatie en band met de overige contractpartijen dat de zorg nagenoeg ongemerkt overgenomen kon worden.

Structuur sociale teams heeft zich geworteld – We werken steeds beter en intensiever samen met huisartsen en andere zorgpartijen. Hierdoor kunnen we tijdig problemen signaleren, doordat er snel en vanzelfsprekend contact is met organisaties en inwoners. Ook de combinatiefunctionarissen zijn onderdeel uit gaan maken van het sociale domein. Zij screenen de kinderen op de basisscholen en kijken hierbij naar gewicht en leefstijl, of ze voldoende beweging krijgen, lid zijn van verenigingen, e.d. Mochten kinderen niet aan sport kunnen deelnemen door de (financiële) thuissituatie, dan wordt er binnen het sociale team naar een oplossing gezocht.

Sport in het sociale domein – Sport speelt een belangrijke rol binnen het sociale domein en levert een bijdrage aan het aanpakken van maatschappelijke problemen. We voeren het visiedocument 'Sport en bewegen in het sociale domein' uit. Onder andere sluiten combinatiefunctionarissen sport aan bij de sociale teams en speelt sport/bewegen een prominentere rol bij casussen van de sociale teams. Daarnaast ondersteunen we sportverenigingen bij hun maatschappelijke rol door middel van de Drentse aanpak 'POD-Sport' (Positief Opgroeien in de Drentse sportvereniging). In 2016 is de voorbereiding gestart om hier lokaal invulling aan te geven. In september start de pilot POD-Sport.

Armoedebestrijding – In 2015 is onderzoek gedaan naar de mate van armoede in de gemeente Tynaarlo. Onze lokale partners komen meerdere malen per jaar bij elkaar om invulling te geven aan de speerpunten uit het armoedeonderzoek. Begin 2016 is ingezet op het versterken van de samenwerking tussen alle partners. Er ligt daarbij nadruk op preventie en vroegsignalering. Daarnaast heeft het college in maart besloten aan te sluiten bij SUN Groningen (Stichting Urgente Noden), waardoor er extra mogelijkheden zijn voor inwoners die in financiële nood verkeren.

Wmo-adviesraad/cliëntenraad WWB/WSW – De WMO-adviesraad/cliëntenraad denkt na over burger- en overheidsparticipatie en hun rol daarin. Dit moet leiden tot een nieuwe advies- en participatiestructuur.

Doelgroepenbeleid peuteropvang – Onlangs werd bekend dat de harmonisatie peuterspeelzaal/kinderopvang ingaat op 1 januari 2018 (rijksbeleid). Wij willen onze plannen goed laten aansluiten op het rijksbeleid en zullen in de komende periode het doelgroepenbeleid voor Tynaarlo ontwikkelen.

Afspraakbanen (banen voor mensen met een beperking) – In 2016 zijn tot nu toe vier inwoners naar een afspraakbaan geleid. Daarmee hebben we de norm voor dit jaar -vijf afspraakbanen- al bijna behaald. Het gaat om jongeren die van het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) of de Werkschool komen (voorheen doelgroep Wajong). Er zijn nog gesprekken gaande met meer dan 20 werkgevers in het ISD-AAT-gebied om nog meer afspraakbanen te creëren.

Nieuwe uitvoeringsorganisatie Participatiewet – In de eerste maanden van 2016 zijn de noodzakelijke juridische stappen gezet om deze organisatie -Werkplein Drentsche Aa- te vormen. Op 1 juli gaat de nieuwe organisatie van start. Het gaat om een aangepaste gemeenschappelijke regeling die werkt op basis van een prestatieovereenkomst. Tot de taken behoren:

- mensen helpen bij het vinden van werk;
- banden met het bedrijfsleven onderhouden;
- de samenwerking met Alescon vorm geven;
- mensen zo goed mogelijk laten participeren op de arbeidsmarkt en daarbuiten (bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk).

Actualisatie exploitatie 2016

Het cluster sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening heeft per saldo in 2016 een incidenteel nadeel van € 232.000 en in 2018 een incidenteel voordeel van € 18.000 (is een overheveling naar cluster 5). Het nadeel in 2016 is de optelsom van verschillende aanpassingen.

De gemeente Tynaarlo moet nog een bedrag van € 83.000 nabetalen over 2015 aan de ISD. Bij de jaarrekeningcontrole van 2014 van de ISD heeft de accountant geconstateerd dat de onderbouwing van de voorziening dubieuze debiteuren beter moest. Hier is de ISD mee aan de slag gegaan. Pas op het laatste moment in het jaarrekeningtraject 2015 van de ISD bleek dat er voor een goedkeurende verklaring van de ISD

nog een extra storting in de voorziening dubieuze debiteuren moest plaatsvinden. Dat gaat voor de gemeente Tynaarlo om een bedrag van € 83.000. Dit bedrag hebben wij niet meer in onze jaarrekening 2015 verwerkt en verwerken wij derhalve nu in de voorjaarsbrief.

De afrekening met de Gemeentelijke KredietBank over 2015 levert een voordeel van € 31.000 op in 2016.

De integratie uitkering op het terrein van de WMO is € 80.000 hoger dan geraamd, voor jeugd € 98.000 en voor participatie € 140.000. Deze inkomsten voor de WMO en jeugd zijn zichtbaar in cluster 9 en de inkomsten voor participatie in dit cluster. De afspraak met de raad is dat we middelen voor de WMO, jeugd en participatie rijksbudgettairneutraal verwerken. Derhalve hogen we de uitgaven op de WMO, jeugd en participatie ook op met hetzelfde bedrag. Dat geeft in dit cluster een nadeel, maar is over de clusters heen budgettair neutraal.

Daarnaast hebben we nog een budgettair neutrale wijziging op de WMO/jeugd. De ervaringscijfers uit 2015 hebben we gebruikt om de begroting 2016 en verder beter in te richten. Dit geeft per saldo € 80.000 meer lasten, maar ook € 80.000 meer baten.

Voor de verdere details verwijzen we naar bijlage 3.

Cluster 7 || Gezonde Leefomgeving

Wij willen dat de generaties na ons leven en werken in een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving. Zaken als hergebruik, zuinig omgaan met fossiele brandstoffen, groenonderhoud van voldoende niveau, waterbeheer en riolering spelen hierin een belangrijke rol.

Ontwikkelingen en voortgang activiteiten

Onderzoek naar afvalbeleid – We zijn bezig met een extern onderzoek naar ons afvalbeleid. Daar zullen enkele aanbevelingen uit voortkomen. Het geheel presenteren we aan uw raad. We verwachten de resultaten in de tweede helft van 2016. We nemen u mee in het opstellen van het document. Uit recent onderzoek naar het scheiden van afval blijkt dat onze gemeente binnen Drenthe het beste presteert op het gebied van afvalscheiding.

Inlopen op de planning – Doordat de gemeenteraad eind vorig jaar de extra uitgaven aan rioolvervanging heeft vastgesteld in de discussie rond de themaboekjes, kunnen we nu inlopen op onze planning. Hiervoor trekken we een externe projectleider aan.

Milieu en duurzaamheid – We blijven doorgaan met de thema-avonden over energiebesparing en -opwekking. Die zijn in het verleden een succes gebleken. Nieuw is dat we een stekkeractie houden, zodat inwoners zich bewust worden van hun energiegebruik. We werken hierin samen met de natuur- en milieufederatie.

De voertuigen van team Gemeentewerken lopen nu voornamelijk op diesel. We bekijken de mogelijkheid om over te gaan op een andere brandstof, GTL, ofwel Gas to Liquid. Deze brandstof is wel iets duurder, maar bij het gebruik ervan komt geen roet vrij, veel minder stikstof en de motoren lopen stiller. De voertuigen kunnen zonder aanpassingen overgaan op deze brandstof.

Zonneakkers – Er melden zich op dit moment nieuwe initiatiefnemers voor de ontwikkeling van zonneakkers. De bouwvergunningprocedure voor het zonnepanelenveld op luchthaven GAE loopt. Na een definitieve verklaring van geen bedenkingen van de raad (eind juni op de agenda) gaan de initiatiefnemers het subsidietraject in. Van alle zonneparken die op dit moment in ontwikkeling zijn in Nederland, is dit het grootste park. De pilot SamenZon Tynaarlo op Vriezerbrug-Zuid loopt.

Kostendekkend begraven – Op dit moment is het tarief voor begraven kostendekkend, zoals in 2009 met de gemeenteraad is afgesproken. Verder kijken we naar onze dienstverlening op dit gebied. Ook hierbij betrekken we de gemeenteraad; een informatieavond heeft inmiddels plaatsgevonden. In de tweede helft van het jaar hebben we een beleidsdocument klaar.

Actualisatie exploitatie 2016

Het cluster gezonde leefomgeving laat een incidenteel voordeel van € 16.000 zien. De grootste aanpassingen zijn te vinden bij reiniging en riolering. Eventuele voor- of nadelen op reiniging en riolering verrekenen we met de bijbehorende voorzieningen. Hierdoor zijn aanpassingen op reiniging en riolering altijd budgettair neutraal.

Voor reiniging zien we in totaal per saldo een positieve aanpassing van € 143.000, waarvan € 114.000 structureel. Dat bedrag verrekenen we, zoals reeds aangegeven, met de voorziening. Er zijn een drietal grotere aanpassingen te zien. We verwachten, gebaseerd op de ervaringscijfers van 2015, een grotere bijdrage uit het verpakkingfonds vanwege grotere volumes. Dit geeft extra baten van structureel € 60.000. Daarnaast verwachten we structureel minder lasten ad € 29.000 voor de overslag, transport, sortering en de verkoop van de ingezamelde kunststoffen dan geraamd. Ook vallen de kapitaallasten incidenteel € 29.000 lager uit dan geraamd.

Voor riolering zien we een incidenteel voordeel van € 133.000 en een per saldo structureel voordeel van € 37.000. Incidenteel hebben we een voordeel op de kapitaallasten van € 133.000 en structureel hebben we € 50.000 voordeel op de (onderhouds)lasten van riolering. Bij de jaarrekening 2015 hebben we reeds gezien dat er middelen overbleven op de (onderhouds)lasten van riolering. De inschatting is dat hiervan € 50.000 structureel is. Voor de overige aanpassingen op riolering zie bijlage 3. Het totale voordeel verrekenen we met de voorziening riolering.

Voor de verdere details verwijzen we naar bijlage 3.

Cluster 8 || Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

We stemmen de bouwontwikkeling af op de woningvraag, de demografische ontwikkeling en de marktontwikkeling. In de kernen gaat inbreiding voor uitbreiding. In samenspraak met inwoners en ondernemers komen we tot een goede invulling van een aantrekkelijk straatbeeld. Wij zetten ons rolbewust in voor het bestrijden en voorkomen van leegstand en verloedering, vooral in de centra van onze hoofdkernen. We blijven onze uitbreidingslocaties zoals Groote Veer en Ter Borch ontwikkelen. We zien dat de interesse in en rond de uitgifte van kavels en nieuwbouw toeneemt.

Ontwikkelingen en voortgang activiteiten

Volkshuisvesting – We liggen op schema met het maken van prestatieafspraken met de woningcoöperaties en de huurdersverenigingen. Ook hebben we ons ingezet voor de huisvesting van statushouders. In samenwerking met INLIA komt de tussenvoorziening naar Eelde, waarmee de doorstroom van statushouders vanuit de azc's bevordert wordt. Verder zijn we met de woningcoöperaties in gesprek om snelle, slimme oplossingen voor meer permanente huisvesting van statushouders te zoeken. Hierbij richten we ons op oplossingen die we voor zo'n vijftien jaar kunnen inzetten.

Prognoses grondbedrijf positief bijgesteld – Er zijn geen afwijkingen te melden na actualisatie van de grondexploitatie. We hebben de prognoses positief bijgesteld, omdat we zien dat de interesse voor bouw kavels blijft toenemen. Verder hebben we een gemeentelijke woning verkocht in Vries. In Eelde zijn er nog twee in de verkoop.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) – De Wet Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving is op 14 april in werking. De wet heeft als doel een veilige en gezonde leefomgeving, door het bevorderen van de kwaliteit en samenwerking bij de uitvoering en handhaving van het omgevingsrecht. De afgelopen periode hebben we hard gewerkt aan het opstellen van een kwaliteitsverordening. Na het zomerreces leggen we hem voor aan de gemeenteraad. Na vaststelling van de verordening maken we, in samenwerking met de Noord-Drentse gemeenten, het VTH-beleid af. In de tweede helft van 2016 leggen we dit ter besluitvorming voor aan de gemeenteraad.

Actualisatie bestemmingsplannen – Met het actualiseren van onze bestemmingsplannen liggen we op schema. We hebben een inhaalslag gemaakt. In Zuidlaren hebben we een nieuwe werkwijze toegepast in het voortraject van de bestemmingsplanprocedure. Alle betrokkenen konden alle stukken digitaal inzien en er ook digitaal op reageren. Dat heeft veel positieve reacties opgeleverd.

Subsidieregeling dorpsinitiatieven – Eind februari 2016 heeft de provincie Drenthe de uitvoering van de subsidieregeling dorpsinitiatieven overgeheveld naar de gemeenten om de ondersteuning van dorpsinitiatieven toegankelijker en laagdrempeliger te maken. Wij ontvangen van de provincie in de jaren 2016, 2017 en 2018 jaarlijks een bedrag van € 50.000 voor de uitvoering van deze regeling. Van dit bedrag kunnen, in combinatie met het gemeentelijk budget, dorpsinitiatieven gericht op het bevorderen van de leefbaarheid worden gefinancierd. Wij gaan deze middelen inzetten als ‘verdubbelaar’ voor de gemeentelijke middelen ter ondersteuning van het bestaande collegebeleid.

Actualisatie exploitatie 2016

Het cluster ruimtelijke ordening en volkshuisvesting laat een incidenteel voordeel zien van € 201.000 en een structureel nadeel van € 17.000. Dit incidentele voordeel bestaat met name uit een niet geraamde verkoop van een huurwoning aan de Westerstraat. Dat levert een bedrag van € 150.000 op.

Het project “opvang asielzoekers en statushouders Tynaarlo” zal naar verwachting € 152.000 gaan kosten. Een bedrag van € 10.000 vangen we op binnen de algemene dienst. Inzet is om de overige € 142.000 te laten bijdragen door het COA. Hierover zijn we nog in overleg. In deze voorjaarsnota gaan we er vanuit dat het COA dat bedrag gaat bijleggen. Hierin schuilt een risico. Zodra hierover meer informatie beschikbaar is, zullen wij uw raad informeren. In dit cluster ramen we een deel van de verwachte projectuitgaven, namelijk € 86.000. Het andere deel van de uitgaven betreft een ophoging van het frictiekostenbudget op de interne dienst voor de inzet van personeel. Dat deel van de uitgaven komt dus niet terug in dit cluster.

Het omzetten van een lening van de woningbouwstichting in een garantie geeft lagere rentelasten, maar ook lagere renteontvangsten van € 643.000. Per saldo is deze aanpassing budgettair neutraal.

Voor de verdere details verwijzen we naar bijlage 3.

Cluster 9 || Financiering

Ons doel is om onze begroting in meerjarig perspectief materieel sluitend te krijgen. Helder en transparant financieel beleid is hierbij een voorwaarde. Daarnaast komt er geen nieuw beleid zonder financiële dekking. De structurele uitgaven worden gedekt door structurele inkomsten. Ook moet het weerstandvermogen voldoende zijn om risico's adequaat af te kunnen dekken.

Ontwikkelingen en voortgang activiteiten

Vennootschapsbelasting (vpb) voor overheidsondernemingen – Sinds 1 januari is de vpb voor overheidsondernemingen een feit. Sinds die datum moeten wij belasting betalen over de winst die wij maken over commerciële activiteiten. Activiteiten die wij als gemeente uitvoeren en die ook de markt kan uitvoeren, worden daarmee gelijkgeschakeld. De invoering van de vpb vloeit voort uit Europese regelgeving.

Leefbaarheidsfonds – Op initiatief van de gemeenteraad is het leefbaarheidsfonds Tynaarlo ingesteld voor 2015/2016/2017 Het subsidieplafond voor 2016 bedraagt € 40.396.

Deze subsidieregeling voorziet in het ondersteunen van kleinschalige, op de lokale gemeenschap gerichte initiatieven of voorzieningen. De initiatieven zijn eenmalig van aard en de looptijd is maximaal één jaar. Structurele activiteiten komen niet voor subsidieverstrekking vanuit het fonds in aanmerking. De gemeente draagt minimaal € 200 en maximaal € 5.000 bij aan de kosten van een project. De subsidie kan worden aangevraagd door inwoners van de gemeente of door bijvoorbeeld een plaatselijke niet-commerciële vereniging en/of stichting, zoals een wijk- of dorpsvereniging.

Actualisatie exploitatie 2016

Het cluster financiering heeft per saldo in 2016 een nadeel van € 394.000. Structureel is het effect vanaf 2017 € 27.000 positief. Het gaat hierbij om een saldo van veel verschillende aanpassingen.

Op basis van de CAO gaat vanaf 1 januari 2017 het individueel keuzebudget van start. Dat heeft tot gevolg dat medewerkers in 2017 19 maanden vakantiegeld ontvangen; juni t/m december 2016 en het hele jaar 2017. Hiervoor moeten we in 2016 reeds een verplichting opnemen. Het gaat om een incidenteel nadeel van € 510.000.

De integratie uitkering voor de WMO en jeugd valt € 80.000 respectievelijk € 98.000 hoger uit dan geraamd. Zie ook cluster 6.

Uit de meicirculaire blijkt dat de algemene uitkering € 106.000 hoger zal zijn dan geraamd. Hierin zit een negatief accres verwerkt van €37.000. Bij de begroting van 2016 heeft de raad besloten tot het instellen van een schommelfonds. Dit schommelfonds is mede bedoeld om schommelingen in het accres op te vangen. In 2016 staat voor het schommelfonds een bedrag van € 157.000. Daar valt nu een bedrag van € 37.000 (voordeel) van vrij in verband met het negatieve accres.

We ontvangen in 2016 € 27.000 minder dividend van Essent en de BNG dan geraamd.

Diverse rente effecten hebben per saldo een incidenteel nadeel van € 245.000 tot gevolg. Dit nadeel vindt zijn oorzaak met name in lagere boekwaardes voor het grondbedrijf en hogere standen van de reserves dan geraamd. We hebben meer grond verkocht dan verwacht. Daardoor kunnen we minder rente doorbelasten aan het grondbedrijf. Dat geeft een nadeel. Daarnaast rekenen we ook rente toe aan onze reserves. De stand van de reserves op 1-1-2016 lag hoger dan verwacht. Dit komt voornamelijk door het jaarrekeningresultaat wat deels is toegevoegd aan de reserves. Hierdoor moeten we meer rente aan de reserves toevoegen. Ook dit heeft een nadelig effect.

De raad heeft in het najaar van 2015 de nieuwe nota waarden, activeren en afschrijven vastgesteld. Daarmee is besloten te gaan werken met een restwaarde voor het gemeentehuis van 15%. Dit geeft lagere kapitaallasten van € 67.000 voor het gemeentehuis. Dit voordeel zetten we in voor de taakstelling vastgoed. Deze taakstelling staat op de interne dienst. Het voordeel boeken we dan ook over naar de interne dienst.

De raad heeft op 8 december 2015 besloten een bedrag van € 43.000 van de taakstelling vastgoed te dekken uit het begrotingsresultaat. Deze taakstelling staat op de interne dienst. Het voordeel boeken we dan ook over naar de interne dienst.

Bij de jaarrekening 2015 bleek dat onze voorziening dubieuze debiteuren € 48.000 te hoog was. Dit bedrag laten we nu vrijvallen. Dat geeft een incidenteel voordeel van € 48.000.

Door langdurige ziekte kunnen we minder uren aan projecten toeschrijven dan geraamd. Dat geeft een incidenteel nadeel van € 58.000.

Ten slotte zien we in cluster 9 nog een voordeel van € 72.000 op saldo kostenplaatsen. Hiervan is € 36000 structureel. Dat is het gevolg van diverse wijzigingen op de interne dienst. Het budget loonsommen is gecorrigeerd. Dat geeft een voordeel van incidenteel € 95.000. Het budget frictiekosten hogen we op met € 56.000 in verband met het project "opvang asielzoekers en statushouders Tynaarlo". Dit geeft een nadeel (zie ook cluster 8). Op verzoek van de werkgeverscommissie zijn de werkgeverslasten van de griffiemedewerker overgeheveld naar cluster 0. Dat geeft een voordeel van € 36.000 op saldokostenplaatsen, maar daar staat een even groot nadeel in cluster 0 tegenover.

Voor de verdere details verwijzen we naar bijlage 3.

Reserve participatie

Bij de behandeling van de jaarrekening 2014 in de raad heeft u kennis kunnen nemen wat de intentie van de reserve participatie is. De middelen uit deze reserve zijn bedoeld voor projecten op het gebied van participeren en voor extra inzet op de participatie van nieuwkomers.

Nu verwachten wij dit jaar en de komende jaren veel meer statushouders dan in het verleden te huisvesten. Per statushouder die ouder is dan 16 (vanaf 2017 vanaf 18 jaar) ontvangen wij een bedrag van € 2.370 voor de participatie en integratie. Deze middelen ontvangen we ineens op het moment dat ze huisvesting in onze gemeente hebben terwijl we deze middelen over een langere periode zullen moeten inzetten. Derhalve stellen we voor eventuele resterende middelen die we hebben ontvangen voor de statushouders aan het einde van het jaar te storten in de reserve participatie en te onttrekken wanneer nodig voor deze doelgroep.

Sjabloon reserve participatie:

Naam reserve	Participatie
Doel van de reserve	De middelen uit deze reserve zijn bedoeld voor de maatschappelijke begeleiding van nieuwkomers en daarnaast voor een extra inspanning om de participatie en integratie van nieuwkomers en andere inwoners te bevorderen.
Motivering waarom een reserve noodzakelijk is	Per statushouder die ouder is dan 16 (vanaf 2017 vanaf 18 jaar) ontvangen wij een bedrag van € 2.370 voor de participatie en integratie. Deze middelen ontvangen we ineens op het moment dat ze huisvesting in onze gemeente hebben terwijl we deze middelen over een langere periode zullen moeten inzetten.
Minimale omvang	€ 0
Maximale omvang	NVT, wel na 4 jaar beoordelen of de reserve nog noodzakelijk is.
Omvang van de storting(en)	Saldo van ontvangen middelen voor participatie en integratie minus gerelateerde lasten op het einde van enig jaar
Geef aan of de storting structureel dan wel incidenteel is	Incidenteel, hoogte is jaarlijks te berekenen en zal derhalve van jaar tot jaar verschillen
Waaruit wordt de storting gedekt	Rijksmiddelen voor participatie en integratie
Omvang van en tijdstip/periode van onttrekking	Afhankelijk van het moment van de uitgaven; niet precies aan te geven. Als de lasten in enig jaar hoger zijn dan de baten dan vindt een onttrekking plaats
Geef aan of er wel of geen rente moet worden toegevoegd aan de reserve	Geen rente

Voorstel voor besluitvorming over de uitkomsten van deze rapportage

1. Kennis te nemen van de voortgang van de activiteiten, doelen en ontwikkelingen per cluster per 1 mei 2016;
2. Het incidentele nadeel 2016 ad. € 417.000 te onttrekken aan de Algemene Reserve Grote Investeringsen;
3. Het structurele nadeel ad. € 84.000 vanaf 2017 op te nemen in de meerjarenbegroting;
4. In te stemmen met het beschikbaar stellen van de volgende leningfaciliteiten en bijbehorende plafonds:
  - a. Startersleningen voor 2016 – 2017 met een plafond van € 160.000;
  - b. Blijversleningen voor 2016 – 2017 met een plafond van € 450.000;
  - c. Zonneleningen voor particulieren voor 2017 met een plafond van € 150.000;
  - d. Zonneleningen voor sportverenigingen voor 2017 met een plafond van € 62.000;
  - e. Zonneleningen voor schoolbesturen voor 2017 – 2019 met een plafond van € 500.000;
5. In te stemmen met het in deze brief opgenomen nieuw beleid 2016 van € 140.000 en deze kosten te dekken uit Algemene Reserve Grote Investeringsen;
6. In te stemmen met het dekken van de kosten voor het tijdelijke beheer van MFA Yde de Punt van € 15.000 voor 2016 en € 30.000 voor 2017 uit het budget 'onvoorzien incidenteel';
7. In te stemmen om eventuele resterende middelen die we hebben ontvangen voor de statushouders aan het einde van enig jaar te storten in de reserve participatie en te onttrekken wanneer nodig voor deze doelgroep;
8. In te stemmen met het sjabloon voor de reserve participatie.
9. Kennis te nemen van de projectenrapportage voorjaar 2016.

Wij vertrouwen erop u met deze brief op hoofdlijnen op een korte en bondige manier te hebben geïnformeerd over de belangrijkste ontwikkelingen en noodzakelijke bijstellingen en leggen deze voor besluitvorming aan de gemeenteraad voor. De vergadering waarin deze tussenrapportage wordt behandeld staat gepland op 12 juli 2016.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders

J.W. Westen
loco-gemeentesecretaris

drs. M.J.F.J. Thijsen
burgemeester

Bijlagen:
1 Leningenbeleid
2 Monitor sociaal domein
3 Bijstellingen

Bijlage 1: Leningenbeleid: nadere toelichting op de beleidsmatige verkenning en voorstel voor het instellen van leningfaciliteiten met ingang van 2016

1. Inleiding

Bij de behandeling van de begroting 2016 tijdens de gemeenteraadsvergadering van 10 november 2015 hebben de fracties van PvdA, CDA, GroenLinks, CU, VVD en D66 een motie onderschreven met het onderwerp "levensloopbestendig maken van woningen". Deze motie vroeg het college te onderzoeken of en hoe de blijverslening kan worden ingepast in het woonbeleid van de gemeente Tynaarlo; En tevens de levensloopbestendigheid van de sociale huurwoningen in Tynaarlo te agenderen voor het overleg met de woningcorporaties over de woonvisie en de daaropvolgende prestatieafspraken. Verder zijn door diverse raadsfracties uitspraken gedaan en vragen gesteld over leningen op het gebied van volkshuisvesting en duurzaamheid. Dit betrof de fracties van PvdA, CDA, GroenLinks, VVD, D66 en Gemeentebelangen.

Het college van burgemeester en wethouders heeft de motie opgepakt en beleidsmatig verkend. Deze verkenning leidt tot de conclusie dat de toenemende vergrijzing en ontgroening de komende decennia voor de gemeente Tynaarlo een belangrijke volkshuisvestelijke opgave met zich meebrengt. Senioren worden steeds ouder, maar moeten (als gevolg van veranderde regelgeving vanuit de rijksoverheid) ook steeds langer zelfstandig blijven wonen. Dit gecombineerd met het hoge percentage eigen woningbezit en de geringe levensloopbestendigheid van deze woningvoorraad leidt tot de conclusie dat het instrument blijverslening uitstekend past binnen de gemeentelijke beleidsdoelstellingen. Ouderen wordt hierdoor de mogelijkheid geboden hun woning aan te passen en levensloopbestendiger te maken, zodat zij hierdoor in staat worden gesteld om daar langer zelfstandig te blijven wonen. Overigens maakt het thema levensloopbestendigheid nadrukkelijk deel uit van de gesprekken zoals die in het kader van de prestatieafspraken met de corporaties worden gevoerd.

Verder heeft het college naar aanleiding van de genoemde raadvragen de mogelijkheden onderzocht op het gebied van startersleningen en duurzaamheidsleningen (zonneleningen). Hieruit komt naar voren dat te verwachten valt dat deze instrumenten een bijdrage kunnen en zullen leveren aan de verwezenlijking van de beleidsdoelstellingen op het gebied van volkshuisvesting en duurzaamheid. Namelijk de startersleningen zijn bedoeld om het voor jongeren gemakkelijker te maken een eigen woning te kunnen kopen binnen de gemeente Tynaarlo. Hierdoor kan de gemeente eerder jongeren vasthouden en wordt tevens aantrekkelijker voor jongeren en jonge gezinnen van buiten de gemeente om zich te vestigen. In het kader van stimulering van duurzaamheidsmaatregelen worden zonneleningen beschikbaar gesteld, bedoeld voor woningeigenaren die zonnepanelen willen aanschaffen. Het pakket wordt aangevuld met zonneleningen voor sportverenigingen en zonneleningen voor scholen. Dit alles draagt bij aan de energiebesparing en verduurzaming van onze gemeente.

Na beleidsmatige verkenning, onderzoek van de mogelijkheden en beoordeling van de risico's is het college tot de conclusie gekomen opnieuw via de SVn diverse leningen beschikbaar te willen stellen.

Met gebruikmaking van de gelden die al langer in beheer zijn bij SVn (Stichting Volkshuisvesting Nederland) zijn de afgelopen jaren meerdere malen startersleningen en zonneleningen aan particulieren beschikbaar gesteld. In de bestaande pot van de SVn is momenteel nog € 350.000 beschikbaar. Om leningen uit te kunnen keren wordt deze pot aangevuld met een bedrag van € 1.000.000. Daarvan is € 150.000 beschikbaar voor zonneleningen bij particulieren, waar de provincie nog eens € 150.000 als cofinanciering bijlegt. Het risico op uitstaande leningen via SVn is in het algemeen zeer klein. De kosten van de geldleningen worden zoveel mogelijk via de rente doorberekend aan de klant. De behandeling van aanvragen voor zonneleningen gaat via de SNN waarvoor gemiddeld 300 per lening bij de gemeente in rekening wordt gebracht. Uitgaande van 70 leningen is een bedrag van € 20.100 nodig. Deze kosten kunnen worden opgevangen binnen bestaande budgetten in de begroting van de gemeente. Financiële beoordeling vindt voor alle leningen via de SVn plaats.

2. Voorstel

Wij stellen voor in te stemmen met het beschikbaar stellen van de volgende leningfaciliteiten en bijbehorende plafonds:

1. Startersleningen voor 2016 – 2017 met een plafond van € 160.000
2. Blijversleningen voor 2016 – 2017 met een plafond van € 450.000
3. Zonneleningen voor particulieren voor 2017 met een plafond van € 150.000
4. Zonneleningen voor sportverenigingen voor 2017 met een plafond van € 62.000
5. Zonneleningen voor schoolbesturen voor 2017 – 2019 met een plafond van € 500.000

3. Perspectief

De gemeente voert in beginsel een terughoudend leningenbeleid. Met gebruikmaking van de gelden die al langer in beheer zijn bij SVn (Stichting Volkshuisvesting Nederland) zijn de afgelopen jaren startersleningen en zonneleningen aan particulieren beschikbaar gesteld. De raad heeft bij de behandeling van de begroting 2016 gevraagd om het huidige leningenbeleid tegen het licht te houden en met voorstellen te komen.

Zowel de eerdere startersleningen, als ook de zonneleningen waren behoorlijk succesvol en vonden veel belangstelling en aftrek onder de inwoners van Tynaarlo. De belangrijkste doelstelling van de starterslening was om starters een steuntje in de rug te bieden om zo een woning te kunnen kopen. Een ander doel was het bevorderen van de verkoop van zowel nieuwbouwkavels, als ook transacties op de bestaande woningmarkt, waardoor de doorstroming zou worden bevorderd. Een aantal jongeren heeft dankzij het instrument van de starterslening een huis in onze gemeente kunnen kopen. Zonder de starterslening hadden zij die woning niet kunnen financieren. Dit betekent dat zij in veel gevallen van aankoop hadden moeten afzien, aangezien de gemiddelde aankoopssom al redelijk laag lag (ca. € 155.000). Het instrument starterslening kan dus als behoorlijk succesvol worden aangemerkt. Er is nog regelmatig vraag naar startersleningen van de zijde van burgers en makelaars. Tweemaal zijn door de gemeente Tynaarlo zonneleningen beschikbaar gesteld (2014 en 2015). Deze regelingen waren zeer succesvol. In totaal zijn er 82 zonneleningen verstrekt in onze gemeente. Ook hier is nog altijd veelvuldig vraag naar bij onze inwoners.

Wij stellen voor om opnieuw via de SVn leningen beschikbaar te stellen voor starters op de woningmarkt en voor woningeigenaren die zonnepanelen willen aanschaffen. Het pakket wordt aangevuld met zonneleningen voor sportverenigingen en scholen en een blijverslening voor ouderen die willen investeren in hun woning om daar langer te kunnen blijven wonen. Voor het totaalpakket wordt een plafond voor de leningen ingesteld van € 1.322.000. In de bestaande pot van de SVn is momenteel nog € 350.000 beschikbaar. Om leningen uit te kunnen keren wordt deze pot aangevuld met een bedrag van € 972.000. Voor de duurzaamheidsleningen particulieren en schoolbesturen is sprake van cofinanciering van 50% door de provincie Drenthe respectievelijk DEO. Daarmee is het voor leningen beschikbare bedrag nog hoger.

4. Terugkoppeling van de vragen die gesteld zijn door de gemeenteraad

Bij de behandeling van de begroting 2016 tijdens de gemeenteraadsvergadering van 10 november 2015 hebben diverse raadsfracties uitspraken gedaan en vragen gesteld over leningen op het gebied van volkshuisvesting en duurzaamheid. Dit zijn PvdA, CDA, GroenLinks, VVD, D66 en Gemeentebelangen. PvdA, CDA, GroenLinks, CU, VVD en D66 hebben ook een motie onderschreven over de blijverslening. Hier volgt een samenvatting van de geleverde inbreng en wordt per punt een beleidsmatige afweging gemaakt. In de omkaderde paragrafen zijn de leningen beschreven die wij aan het college voorstellen op basis van beleidsmatige afwegingen.

Motie PvdA, CDA, GL, CU, VVD, D66

- Te onderzoeken hoe de blijverslening kan worden ingepast in het woonbeleid van de gemeente Tynaarlo;
- De levensloopbestendigheid van de sociale huurwoningen in Tynaarlo te agenderen voor het overleg met de woningcorporaties over de woonvisie en de daaropvolgende prestatieafspraken.

De gemeente Tynaarlo is een sterk vergrijzende gemeente. Ouderen worden geacht meer en langer zelfstandig te blijven wonen. De PvdA is in de algemene beschouwingen op dezelfde manier op dit onderwerp ingegaan.

De blijverslening

De woningvoorraad in Tynaarlo bestaat voor 80% uit particulier woningbezit, waarvan het merendeel niet levensloopbestendig is. Ouderen moeten steeds vaker zelf hun zorg en eventuele woningaanpassing betalen. Deze ouderen krijgen echter, ondanks toereikende financiële draagkracht en voldoende eigen vermogen (bv. waarde woning) moeilijk financiering van banken voor de benodigde woningaanpassing. We willen bevorderen dat bestaande particuliere woningvoorraad levensloopbestendiger wordt, waardoor het voor ouderen mogelijk wordt gemaakt om meer en langer zelfstandig te blijven wonen. Het instrument van de blijverslening past binnen het gemeentelijk beleid om deze doelen te realiseren. De blijverslening is echter nog relatief nieuw en er zijn momenteel twee gemeenten die een dergelijke lening hebben. In de praktijk moet blijken hoe groot de behoefte is aan een dergelijke lening. We vinden het instrument interessant genoeg om deze voor 2017 open te stellen en na een jaar te besluiten of de lening wordt voortgezet.

Levensloopbestendigheid

Het thema levensloopbestendigheid maakt als beleidsthema deel uit van de gesprekken zoals die in het kader van de prestatieafspraken met de corporaties worden gevoerd.

Algemene beschouwingen CDA

Daarin stelt CDA de vraag of een hulpfonds woningaanpassing een goed idee is om ouderen te helpen om langer thuis te wonen.

Hulpfonds woningaanpassing

CDA heeft de motie over de blijverslening mede ondertekend. Dit hulpfonds kan in de vorm van de blijverslening. Zie het vorige punt voor de onderbouwing.

Algemene beschouwingen VVD

VVD geeft aan dat de starterslening een succes was en dat die beschikbaar moet blijven.

De starterslening

De gemeente Tynaarlo is een sterk vergrijzende en ontgroenende gemeente. De gemeente kent een negatief migratiesaldo wat betreft jongeren. Het wegtrekken van jongeren kent meerdere redenen, zoals studie, werk etc. Echter is het voor jongeren soms ook lastig om binnen de gemeente Tynaarlo een passende woning te vinden, zeker wanneer het een betaalbare koopwoning betreft. Dit heeft enerzijds met het aanbod te maken, anderzijds zijn de afnemende financieringsmogelijkheden bij banken hier debet aan. We willen blijven stimuleren dat jongeren een eigen woning kunnen kopen binnen de gemeente Tynaarlo. Met de starterslening kunnen jongeren beter worden vastgehouden en de komst van jonge gezinnen naar gemeente Tynaarlo worden gestimuleerd.

In de periode 2013-2014 zijn 12 startersleningen verstrekt. Het totaal uitgeleende bedrag bedraagt ca. € 325.000, waarvan 50% door de rijksoverheid is gefinancierd. De startersleningen zijn allen binnen een periode van ongeveer één jaar verstrekt. De woningen die met een starterslening zijn gekocht hadden een aankoopssom van tussen de € 111.300 en € 199.969. De gemiddelde aankoopssom van de gekochte woningen bedroeg ongeveer € 155.000.

Het instrument kan als redelijk succesvol worden beoordeeld. Wel willen we de spelregels enigszins aanpassen, door de verlaging van de maximale hypotheeksom (max. € 170.000) en de verlaging van de maximale starterslening (max. € 20.000). Dit om regeling meer te laten functioneren als het laatste zetje om aankoop van een eigen woning mogelijk te maken, daar waar dat anders niet mogelijk zou zijn.

Algemene beschouwingen Gemeentebelangen

Sportverenigingen kunnen moeilijk een lening krijgen bij banken. De gemeente kan goedkoop lenen. GB vraagt of het college bereid is om de investeringen in duurzaamheid bij sportverenigingen te financieren en daarbij aantrekkelijke rentepercentages te hanteren en voor de gemeente budgettair neutraal is. Isoleren wordt volgens GB zelden als optie gekozen voor energiebesparing, terwijl dit de meeste besparing oplevert. GB vraagt of het college bereid is te onderzoeken of een regeling opgestart kan worden voor woningisolatie vergelijkbaar met de bestaande zonnelening.

De zonnelening voor sportverenigingen

Zoals GB ook aangeeft is er een landelijke subsidieregeling voor sportverenigingen voor het treffen van energiebesparende maatregelen. Daarnaast kan geld geleend worden bij de Drentse Energie Organisatie (maximaal 50%). Indien sportverenigingen voor het restantbedrag geen eigen middelen hebben en ook niet in de markt kunnen lenen (tegen redelijke condities), dan willen we de laatste drempel voor deze verenigingen wegnemen door het restantbedrag te lenen (met een nader te bepalen maximum). We beperken ons tot leningen voor zonnepanelen en zonneboilers omdat daar een cofinanciering van 50% voor beschikbaar is vanuit de provincie.

Door de sportlening wordt een bijdrage geleverd aan de realisatie van onze gemeentelijke duurzaamheidsvisie, waarin het streven is opgenomen energieneutraal te zijn in 2030. De installatie van zonnepanelen bij de sportverenigingen kan ook leiden tot meer bewustwording bij de leden en een impuls geven om ook voor thuis na te denken over duurzame energie. Na een jaar kan worden bezien of we de regeling voortzetten en eventueel breder trekken naar andere maatschappelijke verenigingen en organisaties, waaronder ook energiecoöperaties met zonneparken.

Er zijn 12 sportverenigingen waarvan een aanvraag denkbaar is. Daarvan schatten we in dat er in 2017 5 bij ons aankloppen voor een zonnelening. We gaan uit van een gemiddelde investering per vereniging van € 65.000,- waarvoor landelijke subsidie wordt verkregen en waarvoor geleend wordt in de markt of bij de Drentse Energie Organisatie. Het overige wordt bij de gemeente geleend en zal dan maximaal € 24.700 bedragen, waarvoor 50% cofinanciering van de provincie beschikbaar is. Voor 5 verenigingen hebben we $5 \times (\text{€ } 24.700/2) = \text{€ } 61.750$ aan gemeentelijk geld nodig.

Leningen voor woningisolatie

GB wil een lening voor woningisolatie vergelijkbaar met de zonnelening. Er bestaat echter al een rijksregeling in de vorm van de Energiebespaarlening voor particuliere woningeigenaren. Daar kan geleende worden voor gevelisolatie, dakisolatie, vloerisolatie, isolerend glas, een zuinige cv-ketel of warmtepomp, zonneboiler en zonnepanelen. Het bedrag dat je kunt lenen ligt tussen de € 2.500 en € 25.000. Het is dubbelop om nog een aparte regeling op gemeentelijk niveau te treffen.

De zonnelening voor particuliere woningeigenaren

De Energiebespaarlening stelt als voorwaarde dat het geleende geld voor maximaal 75% wordt gebruikt voor zonnepanelen en de overige 25% aan andere energiemaatregelen. Er is echter een categorie woningeigenaren die geen andere energiebesparende maatregelen meer hoeft te treffen maar wel zonnepanelen wil aanschaffen. Dat geldt onder andere voor eigenaren van woningen die de laatste 10 tot 15 jaar zijn gebouwd. Daarom is het zinvol om in 2017 opnieuw de zonnelening voor zonnepanelen beschikbaar te stellen. Daarmee wordt een bijdrage geleverd aan de doelen van onze duurzaamheidsvisie.

In 2014 werd € 78.000 geleend en in 2015 was dat € 287.000. In 2015 is voor 64 installaties geleend. De vraag naar deze leningen is nog steeds groot. Met een bedrag van € 300.000 denken we in een flink deel van de vraag in 2017 te kunnen voorzien. Van dit bedrag wordt door de provincie € 150.000 gefinancierd. Voor de behandeling van de aanvragen door SNN (eis voor de cofinanciering) is maximaal € 300 per verstrekte lening nodig. We rekenen op 67 leningen op basis van de ervaringen.

Algemene beschouwingen D66

D66 pleit ervoor het oude systeem van verstrekken van leningen te verlaten en over te gaan naar een systeem van garantiestelling. Daarmee kunnen veel meer huishoudens in staat gesteld worden zonnepanelen aan te schaffen. Ook voor woningen welke momenteel nog financieel onder water staan.

Garantiestelling i.p.v. lening

Het idee achter de garantiestelling van D66 is dat een grotere groep gebruik kan maken van een lening en dat er meer leningen worden verstrekt aan woningeigenaren. Bij het huidige systeem is het beschikbare leenbedrag gelimiteerd. Bedacht moet worden dat de kosten van leningen voor de gemeente grotendeels zitten in het risico dat leningen niet worden terugbetaald. Die is nu echter beperkt omdat de SVn bepaalde landelijke criteria hanteert om de kredietwaardigheid te toetsen. Indien we een garantieregeling zouden introduceren met het doel dat meer woningeigenaren gebruik kunnen maken van een lening, dan moeten de criteria versoepeld worden.

Dat betekent dat de risico's toenemen op kosten voor de gemeente. Indien we uitgaan van een garantieregeling, kunnen we geen gebruik maken van het cofinancieringsaanbod van de provincie.

De zonnelening voor basisscholen

Naar aanleiding van de presentatie aan het college over de mogelijkheden van leningen voor volkshuisvesting en duurzaamheid is gevraagd om ook te kijken naar een lening voor basisscholen om zonnepanelen aan te schaffen.

Scholen hebben weinig eigen middelen voor de aanschaf van bijvoorbeeld zonnepanelen. De mogelijkheden om te lenen in de markt zijn beperkt. Wel kan geleend worden bij de Drentse Energie Organisatie voor energiemaatregelen tot maximaal 50%. Een lening vanuit de gemeente kan een extra stimulans betekenen voor scholen om hun gebouwen te verduurzamen. Met zonnepanelen laten scholen in hun directe leefomgeving het belang zien van duurzame energieopwekkingen en biedt het kansen om met name ook de scholieren daarvan bewust te maken. Het is wel nodig dat scholen een SDE-subsidie ontvangen om de investering financieel aantrekkelijk te maken.

Bij de schoolbesturen moet onderzocht worden hoe de behoefte is aan een dergelijke lening. Dit gebeurt voordat de regeling wordt opgesteld.

Aan de hand van de actualisatie van een eerdere inventarisatie is berekend welke investering nodig is voor zonnepaneleninstallaties op de openbare en Christelijke basisscholen in onze gemeente. In dit voorstel is uitgegaan van dat de helft van de scholen in de periode 2017-2019 gebruik zal maken van de voorgestelde regeling. We schatten de totale investeringsbehoefte voor deze scholen op ca. € 1.000.000. We gaan er vanuit dat zij eerst bij de markt en de Drentse Energie organisatie aankloppen en dat zij daarmee 50% van de investering gefinancierd krijgen en dat zij de overige 50% bij de gemeente lenen. Daarmee komt het beschikbaar te stellen bedrag op € 500.000. Mocht het beschikbaar gestelde leningenplafond binnen afzienbare tijd bereikt zijn, kan tussentijds worden geëvalueerd en besloten omtrent eventuele verlenging en verruiming van het leningenplafond.

5. Toelichting op de leningen en voorgestelde leningplafonds

Blijverslening

Het instrument blijverslening sluit zeer goed aan bij de beleidsmatige volkshuisvestelijke opgaven van de gemeente Tynaarlo. Het mogelijk maken dat de ouder wordende bevolking zo lang mogelijk en beter zelfstandig kan blijven wonen. Hierom wordt geadviseerd dit instrument breed en ruimhartig te faciliteren.

Wij gaan uit van een gemiddelde lening van € 10.000 en de mogelijkheid om 30 leningen per jaar te verstrekken. Gestart wordt in het tweede halfjaar van 2016, wat leidt dit tot een leningenplafond van € 450.000.

Starterslening

Denkrichting voor deze uitwerking is om de spelregels van de starterslening aan te passen t.o.v. voorheen. Te weten verlaging maximale hypotheeksom (max. € 170.000) en verlaging maximale starterslening (max. € 20.000). Hierdoor sluit de regeling beter aan bij het doel; het laatste zetje om aankoop van een eigen woning mogelijk te maken, daar waar dat anders niet mogelijk zou zijn.

Beleidsmatig zien wij een lagere urgentie voor het instrument startersleningen. Het aanbod betaalbare woningen (< € 150.000) in de gemeente Tynaarlo is redelijk. Ca. 50 woningen in totaal.

Dit aanbod verschilt echter per kern en per moment. Daarbij komt dat een aanzienlijk aantal jongeren zonder een starterslening ook een woning van ca. € 150.000 zeer moeilijk gefinancierd krijgt. Ook kan het een goede stimuleringsmaatregel zijn om jongeren vast te houden en tevens jonge gezinnen aan te trekken

In dit voorstel wordt uitgegaan van een looptijd tot eind 2017 en een beschikbaar bedrag van € 160.000. (oftewel max. 8 leningen à € 20.000). Mocht het beschikbaar gestelde leningenplafond binnen afzienbare tijd bereikt zijn, kan tussentijds worden geëvalueerd en besloten omtrent eventuele verlenging en verruiming van het leningenplafond.

Zonnelening sportverenigingen

Er zijn 12 sportverenigingen waarvan een aanvraag denkbaar is. Daarvan schatten we in dat er in 2017 5 bij ons aankloppen voor een zonnelening. We gaan uit van een gemiddelde investering per vereniging van €

65.000 waarvoor landelijke subsidie wordt verkregen en waarvoor geleend wordt in de markt of bij de Drentse Energie Organisatie. Na aftrek van subsidies en de lening van DEO blijft er maximaal € 24.700 over, die via deze regeling bij de gemeente kan worden geleend. Hiervan is 50% cofinanciering door de provincie. Voor 5 verenigingen hebben we $5 \times (24.700/2) = € 61.750,-$ aan gemeentelijk geld nodig.

Zonnelening particuliere woningeigenaren

In 2014 werd € 78.000 uitgeleend en in 2015 was dat € 287.000. In 2015 is voor 64 installaties geleend. De vraag naar deze leningen is nog steeds groot. Met een bedrag van € 300.000 denken we in een flink deel van de vraag in 2017 te kunnen voorzien. Van dit bedrag wordt door de provincie € 150.000 gefinancierd. Voor de behandeling van de aanvragen door SNN (eis voor de cofinanciering) is maximaal € 300 per verstrekte lening nodig. We rekenen op 67 leningen op basis van de ervaringen. Daarmee is € 20.100 nodig voor de werkzaamheden van SNN. Deze kosten dekken we binnen de budgetten in de bestaande begroting.

Zonnelening scholen

Aan de hand van de actualisatie van een eerdere inventarisatie is berekend welke investering nodig is voor zonnepaneleninstallaties op de openbare en Christelijke basisscholen in onze gemeente. In dit voorstel is uitgegaan van dat de helft van de scholen in de periode 2017-2019 gebruik zal maken van de voorgestelde regeling. We schatten de totale investeringsbehoefte voor deze scholen op ca. € 1.000.000. We gaan er vanuit dat zij eerst bij de markt en de Drentse Energie Organisatie aankloppen en dat zij daarmee 50% van de investering gefinancierd krijgen en dat zij de overige 50% bij de gemeente lenen. Daarmee komt het beschikbaar te stellen bedrag op € 500.000. Mocht het beschikbaar gestelde leningenplafond binnen afzienbare tijd bereikt zijn, kan tussentijds worden geëvalueerd en besloten omtrent eventuele verlenging en verruiming van het leningenplafond.

In onderstaande tabel is een totaaloverzicht opgenomen van de leningen die in dit voorstel zijn opgenomen, eventuele cofinanciering en de totale leningbehoefte die hiermee kan worden opgevangen.

Type lening	Plafond gemeente	Aanvulling provincie Drenthe	Beschikbaar bij SVn	50% lening via DEO	Op te vangen leningbehoefte
Starterslening	160.000	0	160.000		160.000
Blijverslening	450.000	0	450.000		450.000
Zonnelening - particulier	150.000	212.000	300.000		300.000
Zonnelening - sport	62.000		124.000	124.000	248.000
Zonnelening - scholen	500.000	0	500.000	500.000	1.000.000
Totaal	1.322.000		1.534.000		2.158.000

Restant beschikbaar SVn -350.000

Nog bij te storten bij SVn 972.000

Voor de zonneleningen draagt de provincie 50% bij. Daartoe heeft zij maximaal € 212.000 beschikbaar. Sportverenigingen kunnen eerst een beroep doen op de landelijke subsidie voor energiemaatregelen bij sportaccommodaties (EDS) en vervolgens op een energielening bij de Drentse Energie Organisatie (DEO) van maximaal 50%. Het overige deel van het investeringsbedrag kan geleend worden bij de gemeente. Scholen kunnen ook een beroep doen op de energielening bij DEO. DEO leent maximaal 50% van het investeringsbedrag. Scholen kunnen de overige 50% bij de gemeente lenen. Uitgaande van een globale raming, bedragen de kosten van zonnepanelen voor alle basisscholen samen ongeveer € 1.000.000. Daarbij is uitgegaan van de situatie na nieuwbouw. De gemeente verstrekt daarvoor maximaal € 500.000 aan leningen.

Het risico op uitstaande leningen via SVn is in het algemeen klein. De kosten van de geldleningen worden zoveel mogelijk via de rente doorberekend aan de klant.

Bijlage 2

Monitor Sociaal Domein

INHOUDSOPGAVE	PAGINA
1. Inleiding en samenvatting	2
2. WMO	4
3. Jeugd	10
4. Meerjarenontwikkeling budgetten	13

1. Inleiding en samenvatting

Inleiding

In deze Monitoring Sociaal Domein over het 1^e kwartaal van 2016 ligt de nadruk op de uitvoering van de WMO en de Jeugd. Voor de Participatiewet zullen we in het vervolg de rapportages van WPDA -voor zover hier relevant- ook verwerken. Per onderdeel geven we een inhoudelijk en financieel overzicht van de ontwikkelingen. Daarnaast geven we nog een overzicht van de meerjarenbudgetten op grond van de meicirculaire 2016.

Het is de bedoeling dat de verantwoordingsinformatie in deze monitor in de toekomst in de reguliere P&C cyclus opgenomen is. De monitor zal in de toekomst toegroeien naar een meer strategisch document met meer strategische en stuurinformatie.

Inhoudelijke samenvatting

De belangrijkste resultaten en ontwikkelingen in de eerste maanden van 2016 zijn:

- **Sociale teams in de dorpen**

Sociale teams hebben vanaf 1 juni 2016 werkplekken in de dorpen en houden inloopsprekuren. Hierdoor zijn ze dichterbij de inwoners en wordt de toegang laagdrempeliger. We zetten in op het voorkomen van problemen. Preventief handelen dus. En actief aanwezig zijn op de plekken waar onze doelgroep zich begeeft, om beter aan te haken bij bewonersinitiatieven. Hierdoor versterken we een goed sociaal vangnet en geven iedereen de kans om mee te doen in de maatschappij. Hierbij zoeken we aansluiting op de kracht van de samenleving. De samenwerking met andere zorgpartijen, woningcorporaties, wijkverpleegkundigen en huisartsen wordt steeds intensiever. Daarnaast investeren we in opleidingen richting preventieve taken zoals vroegsignalering van schulden, voorkomen van agressie en het omgaan met psychiatrische patiënten en vroegsignalering van dementie.

- **Doorontwikkeling Toegang**

We laten extern adviseren over de doorontwikkeling van ons Toegangsmodel (sociale teams, toegangsteam jeugd), zowel in onze rol en werkwijze richting inwoners als op organisatorisch vlak. We verwachten een rapport hierover in de zomer.

- **Continuïteit van zorg**

Het faillissement van een grote zorginstelling (huishoudelijke hulp) hebben we op kunnen vangen doordat de overige contractpartijen de zorg naadloos hebben overgenomen. Bij een gedeelte van de inwoners met behoud van de vertrouwde schoonmaakhulp.

- **Uitspraak Centrale raad van Beroep inzake huishoudelijke hulp**

We bestuderen de uitspraak en komen voor het zomerreces met een notitie over de gevolgen van deze uitspraak voor ons beleid en in het verlengde daarvan voor de beschikbare budgetten.

- **Herindicaties**

De herindicaties zijn nagenoeg afgerond met behandeling van de laatste casussen PGB Jeugdzorg.

- **Cliënttevredenheidsonderzoek**

We zijn gestart met het uitvoeren van een cliënttevredenheidsonderzoek WMO. We verwachten de uitkomsten in de zomer. We zullen de uitkomsten in de volgende monitor meenemen.

- **Inkoop WMO en Jeugd**

De inkoop van ondersteuning op het gebied van Wmo, beschermd wonen en jeugdhulp gaan we vanaf 1 januari 2017 doen met de gemeenten in Noord en Midden Drenthe verband. De voorbereidingen voor de aanbestedingen zijn in volle gang.

- **Klachten**

In het eerste kwartaal van 2016 is een drietal klachten ingediend. Eén ervan betrof een klacht over onduidelijkheid van de verlening van de huishoudelijke hulp. De klachten worden volgens de reguliere stappen afgewikkeld. Over 2015 loopt nog één klacht, de overige van 2015 zijn inmiddels afgehandeld.

- **Transformatieplan Sociaal domein**

Op 12 april jl hebben we het Transformatieplan Sociaal Domein vastgesteld. In het sociaal domein stellen we onze inwoner centraal. Kernbegrippen hierbij zijn integraliteit, van zorg naar ondersteuning, samen doen en minder kosten. Om dit te bereiken hebben we vijf speerpunten geformuleerd.

1. Preventie, want vitale mensen willen we vitaal houden.
2. Participatie en ontplooiing, want iedereen doet mee.
3. Samenhang in de samenleving en oog voor elkaar, want in Tynaarlo is het prettig wonen en leven.
4. Een goed vangnet, want samen lossen we het op.
5. Monitoring, want we moeten kunnen inspelen op dat wat er gebeurt in de Tynaarlose samenleving.

- Op basis van de ervaringen van 2015 hebben we een aantal prioriteiten benoemd voor 2016 en 2017. We gaan die voortvarend uitvoeren, in samenspraak met inwoners, verenigingen en instellingen, die in de gemeente actief zijn.
-

Financiële samenvatting

De verwachting is dat we in 2016 uit zullen komen met de beschikbare budgetten voor zowel de WMO als de Jeugd. Ten aanzien van de WMO (budget € 6,6 miljoen) is een bedrag van € 600.000 beschikbaar binnen de middelen van 2016 ter uitvoering van het investeringsprogramma wat voorkomt uit de transitie. Deze ruimte ontstaat met name door het verwachte overschot op de huishoudelijke hulp toeslag en de WTCG/CER (Wet Tegemoetkoming Chronisch Gehandicapten).

Ten aanzien van de Jeugd is de verwachting dat we ook uit zullen komen met de beschikbare middelen (€ 5,7 miljoen) ondanks de aanzienlijke daling van de budgetten (van € 6,4 miljoen naar € 5,7 miljoen). De daling in de budgetten wordt grotendeels opgevangen door kortingen op het tarief wat de zorgorganisaties betaald krijgen.

In 2015 hielden we op de jeugdbudgetten een bedrag over van € 0,4 miljoen. Op grond van de verwachtingen vanuit centrumgemeente Emmen over het 1^e kwartaal 2016 denken we binnen de gestelde budgetten te blijven.

Voor wat Beschermd Wonen is vooralsnog een tekort opgenomen van € 100.000. In 2015 bedroeg het tekort € 85.000. Er zijn nog geen cijfers beschikbaar over het 1^e kwartaal 2016.

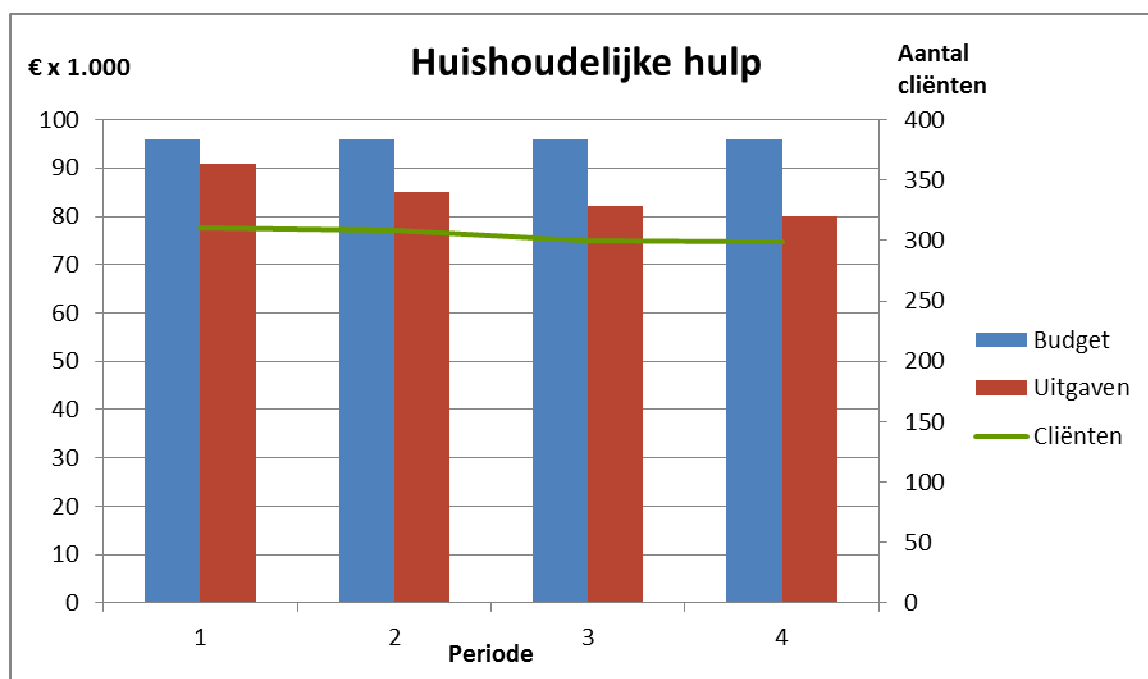
In de navolgende paragrafen lichten we de (financiële) ontwikkelingen verder toe.

2. WMO

In deze paragraaf lichten we de belangrijkste ontwikkelingen toe in de diverse onderdelen die binnen de WMO vallen. Het gaat hierbij met name om de uitgaven voor de huishoudelijke hulp (incl. toeslag) en de uitgaven voor de nieuwe WMO taken (groeps- en dagbesteding en begeleiding).

A. Huishoudelijke hulp (€ 1.259.000)

De ontwikkeling van de uitgaven en het aantal cliënten in de huishoudelijke hulp wordt als volgt weergegeven:

Het aantal cliënten in periode 1 bedraagt 311 en daalt gestaag naar 299 in periode 4. De uitgaven per maand bedragen zo'n € 85.000, terwijl een bedrag van € 96.000 beschikbaar is. De verwachting is derhalve dat we eindejaars binnen het beschikbare budget zullen blijven.

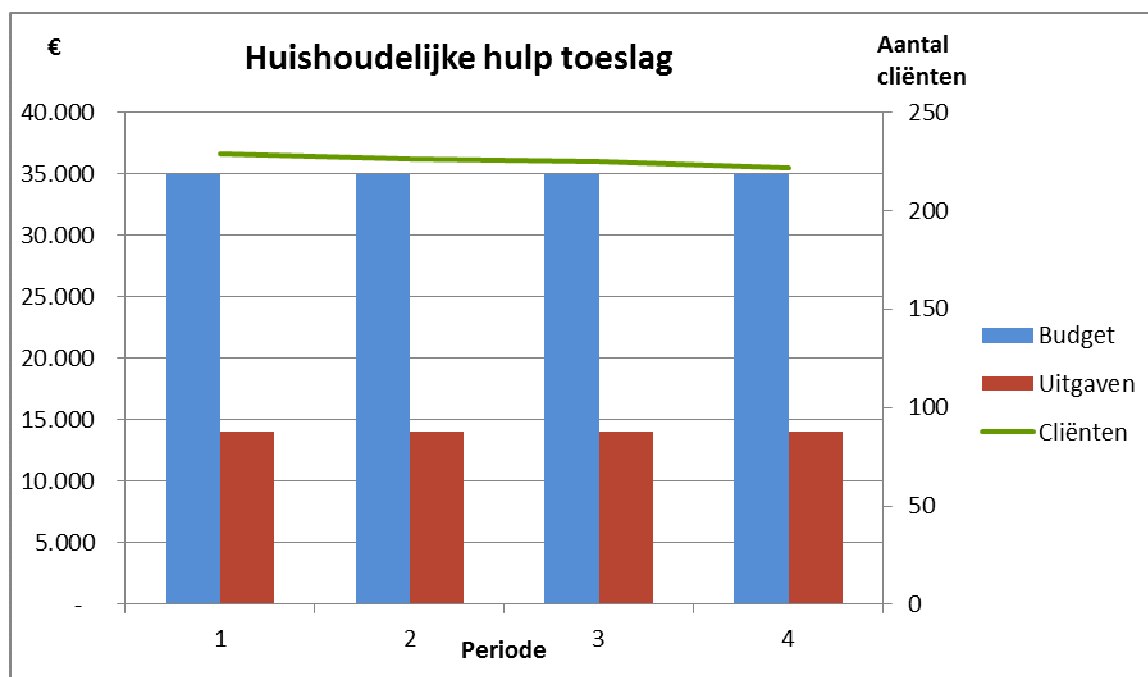
B. Huishoudelijke Hulp Toeslag (€ 456.000)

Met ingang van 2015 heeft een grote beleidswijziging plaatsgevonden op het gebied van de huishoudelijke hulp. Mensen die zelf de regie kunnen voeren, komen vanaf 1 mei 2015 niet meer in aanmerking voor huishoudelijke hulp. Ter compensatie heeft de Minister een (inmiddels structureel) budget beschikbaar gesteld (voor Tynaarlo in 2015 € 316.000, in 2016 € 456.000) voor een toeslag van € 7,50 waarmee een korting kan worden gegeven op de (eigen) inhuur van een huishoudelijke hulp. Van deze regeling is nog weinig gebruik gemaakt, waardoor in 2015 een bedrag overbleef van € 0,2 miljoen. In 2016 zullen we deze regeling nadrukkelijker onder de aandacht brengen.

De ontwikkeling van het aantal cliënten dat gebruikt maakt van de huishoudelijke hulp toeslag en de bijbehorende uitgaven, is onderstaand weergegeven. Het aantal cliënten is stabiel en bedraagt gemiddeld 220 per periode. De bijbehorende uitgaven bedragen zo'n € 14.000 per periode, terwijl een bedrag beschikbaar is van € 35.000. Een deel van het verwachte overschot zal ingezet worden voor het eerder genoemde investeringsprogramma. De middelen voor HHT zijn met ingang van 2017 structureel. Bij de beoordeling van de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep voor de Tynaarlose situatie worden deze middelen betrokken.

Uit de grafiek blijkt verder dat het aantal cliënten wat gebruikt maakt van de huishoudelijke hulp toeslag, licht daalt.

C. Eigen Bijdragen (€ -282.000)

Voor wat betreft de eigen bijdragen is het effect van de verandering in de huishoudelijke hulp in onderstaande tabel van het CAK zichtbaar. De opgelegde eigenbijdragen zijn aanzienlijke lager dan in 2015. De verwachting is dat we in 2016 voor zo'n € 0,3 miljoen aan eigen bijdragen gaan ontvangen (tegenover € 0,7 miljoen in 2015).

De eigen bijdragen betreffen ook de eigen bijdrage voor de nieuwe WMO-taken. De eigen bijdrage voor de Jeugd is als gevolg van recente besluitvorming niet meer aan de orde.

1.3: OPGELEGDE EIGEN BIJDRAGE DOOR HET CAK PER ZORGPERIODE		
Periode	2015	2016
ZP 1	62.258,69	27.901,86
ZP 2	60.319,50	25.828,87
ZP 3	63.231,96	-
ZP 4	59.925,78	-
ZP 5	53.218,04	-
ZP 6	40.908,58	-
ZP 7	39.279,72	-
ZP 8	36.394,77	-
ZP 9	35.997,48	-
ZP 10	35.576,35	-
ZP 11	33.688,46	-
ZP 12	31.266,52	-
ZP 13	30.933,27	-

D. WTCG/CER (€ 378.000)

De WTCG/ CER (tegemoetkoming Chronisch Zieken en Gehandicapten / Compensatie Eigen Risico) is per 1 januari 2015 afgeschaft. In de plaats van deze regelingen levert de gemeente nu ondersteuning op maat. Een belangrijk onderdeel hierin is de collectieve ziektekostenverzekering die via de Intergemeentelijke Sociale Dienst Werkplein Drentsche Aa wordt aangeboden. De ziektekostenverzekering is en we zullen we dit meer onder de aandacht brengen.

Van het beschikbare budget (€ 378.000) is in 2015 ook weinig gebruik gemaakt, waardoor sprake was van een overschot van € 241.000 in 2015. Voor 2016 is hetzelfde budget beschikbaar. De verwachting is dat we ook in 2016 hier op over zullen houden. Het overschot zal gebruikt worden voor het investeringsprogramma.

E. Nieuwe taken WMO

Voormalige AWBZ taken

Met ingang van 1 januari 2015 zijn in het kader van de decentralisaties taken overgeheveld van de AWBZ naar de gemeenten. De belangrijkste uitgaven betreffen de uitgaven voor individuele begeleiding en groeps-/en dagbesteding. In onderstaande grafieken wordt de ontwikkeling in de uitgaven weergegeven.

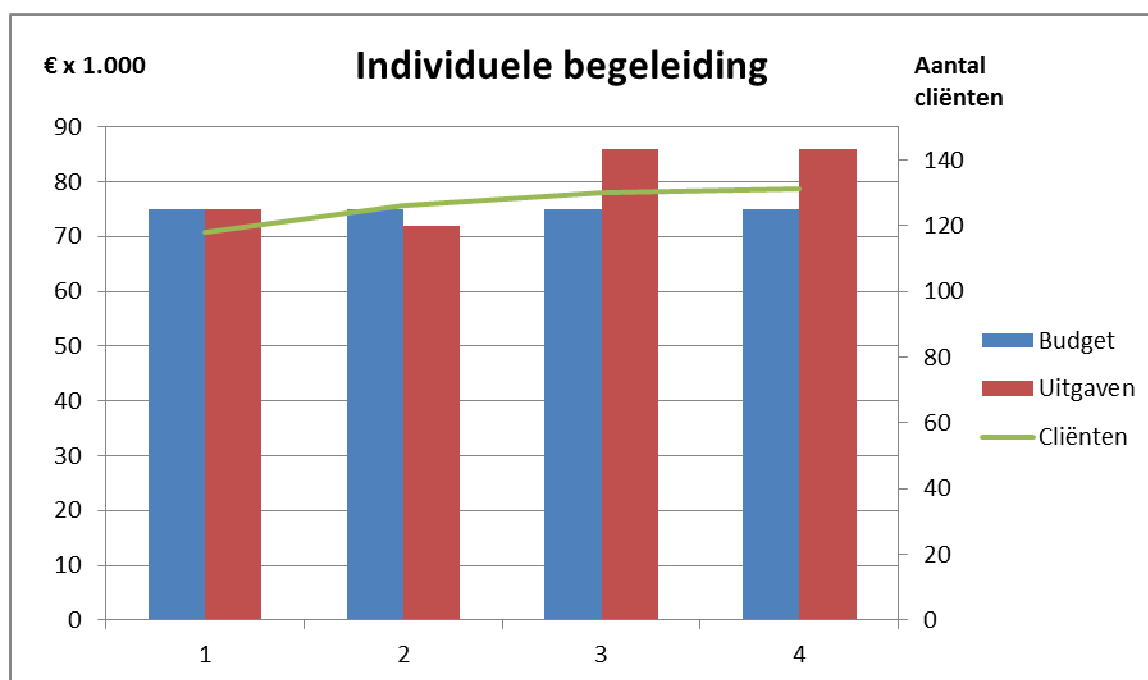
Met ingang van 1 januari 2016 loopt het traject van zorgtoekenning tot en met de daadwerkelijke facturering via het zogenaamde digitale berichtenverkeer. Alle zorgleveranciers zijn inmiddels hier op aangesloten. Wel constateren we dat er nog aanzienlijke achterstanden zijn bij een aantal grotere zorgleveranciers, waardoor de

daadwerkelijk gefactureerde zorgkosten op onderdelen achterblijven. Inmiddels zijn acties uitgezet richting de zorgleveranciers om te zorgen dat zij de achterstanden gaan inlopen. In de hierna genoemde uitgaven zijn wij uitgegaan van de verplichtingen die zijn aangegaan en niet van de werkelijke facturering.

Individuele begeleiding (€ 975.000)

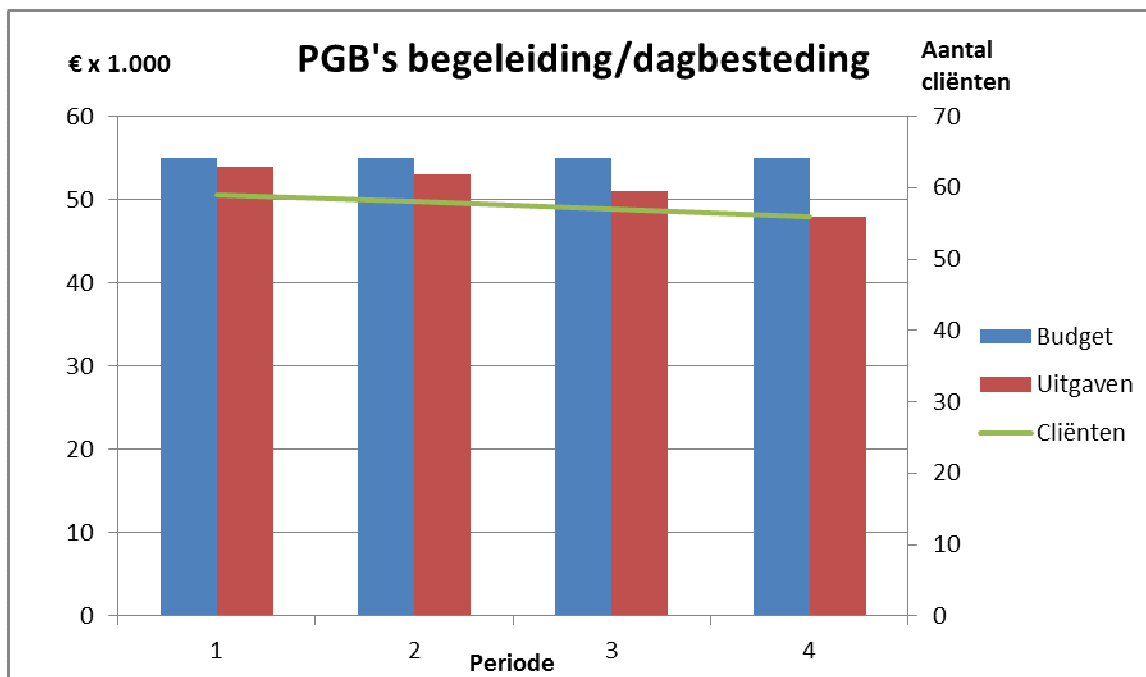
De ontwikkeling in de uitgaven voor individuele begeleiding (zorg in natura) is als volgt:

Het aantal cliënten stijgt van 118 in periode 1 naar 131 in periode 3. De uitgaven stijgen van € 75.000 in periode 1 naar € 87.000 in periode 4. Dit is hoger dan begroot. De verwachting is echter dat we wel binnen de beschikbare budgetten blijven omdat de genoemde uitgaven zijn gebaseerd op de toekenningsbesluiten, de verwachting is dat de werkelijke uitgaven daar onder komen te liggen. In de loop van het jaar zullen we meer ervaring opdoen met de werkelijke bestedingen ten opzichte van de toekenningen.

PGB's Begeleiding/dagbesteding (€ 900.000)

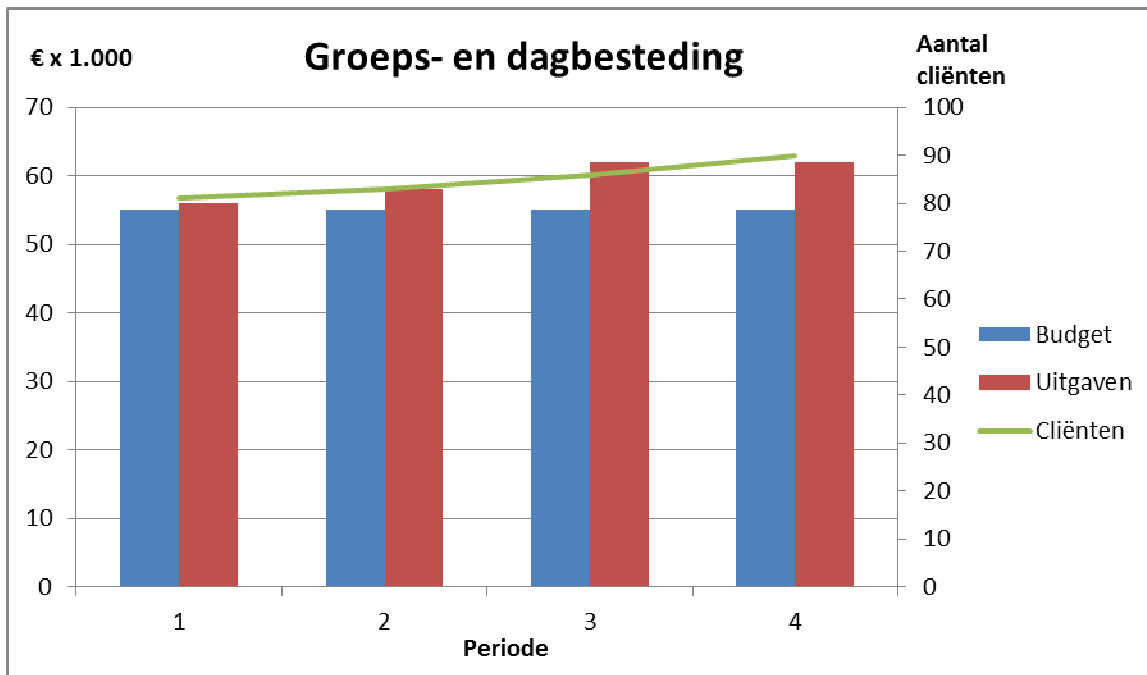
Voor de begeleiding en dagbesteding worden ook PGB's beschikbaar gesteld. In onderstaande grafiek wordt de ontwikkeling weergegeven.

Het aantal cliënten met een PGB voor begeleiding/dagbesteding is in periode 1 59 en daalt naar 56 in periode 4. De kosten laten een vergelijkbaar patroon zien en dalen naar van € 54.000 in periode 1 naar € 48.000 in periode 4.

Groeps- en dagbesteding (€ 715.000)

De uitgaven voor Groeps- en dagbesteding (zorg in natura) zijn als volgt:

Het aantal cliënten stijgt van 87 in periode 1 naar 97 in periode 4. Ook de bijbehorende kosten stijgen van € 56.000 naar € 62.000. De verwachting is echter dat we wel binnen de beschikbare budgetten blijven omdat de genoemde uitgaven zijn gebaseerd op de toekenningsbesluiten, de verwachting is dat de werkelijke uitgaven daar onder komen te liggen. In de loop van het jaar zullen we meer ervaring opdoen met de werkelijke bestedingen ten opzichte van de toekenningen.

3 Jeugd

Met de Jeugdwet als basis voeren de gemeenten in Drenthe sinds 1 januari 2015 de bedrijfsvoering op de jeugdhulp gezamenlijk uit. Het overgrote deel van de gecontracteerde zorgaanbieders heeft voor 2015 een budgetplafond meegekregen waarvoor zij jeugdigen (gebaseerd op het aantal jeugdigen in 2014) moeten voorzien van hulp en ondersteuning. De (financiële) uitvoering van de Jeugdwet vindt plaats door de penvoerder, de gemeente Emmen. Met ingang van 1 januari 2017 vindt de uitvoering van de Jeugdwet plaats in NMD (Noord- en Midden Drenthe) verband. De financiële uitvoering zal alsdan ook per gemeente gaan plaatsvinden. Inmiddels zijn de voorbereidingen voor de aanbestedingen van de inkoop van de jeugdzorg per 1 januari 2017 in volle gang. De bedoeling is dat kort na de zomer 2016 het daadwerkelijke aanbestedingstraject van start gaat.

De totale begroting van de Jeugd is gebaseerd op de afspraken in het zgn. Regionaal Transitie Arrangement, de gemeente Tynaarlo maakt hier zo'n 5% vanuit.

Op grond van de cijfers over het 1^e kwartaal 2016 heeft de penvoerder aangegeven dat er naar verwachting een positief resultaat over geheel 2016 is van € 1,9 miljoen. De belangrijkste oorzaken van het verwachte voordeel zijn een hogere rijksbijdrage als gevolg van het afschaffen van de eigen bijdrage en de reguliere indexering. Daarnaast wordt wederom een voordeel verwacht in lagere dan verwachte PGB-uitgaven. In onderstaande tabel is de prognose 2016 onderbouwd aan de hand van de verschillende posten.

Uitkomsten financiën

Kosten/Opbrengsten	Onderdelen begroting	Realisatie 2015	Begroting 2016	Prognose 2016	Afwijking prognose 2016 tov begroting 2016
▣ Lasten	▣ Zorgkosten	€ 88.141.612	€ 83.411.658	€ 84.711.745	€ 1.300.087
	▣ PGB's	€ 15.394.179	€ 17.100.000	€ 15.500.000	€ -1.600.000
	▣ Overige	€ 9.583.937	€ 8.410.573	€ 8.799.443	€ 388.870
	▣ Uitvoeringskosten	€ 5.068.164	€ 4.894.042	€ 4.894.100	€ 58
Totaal Lasten		€ 118.187.891	€ 113.816.273	€ 113.905.287	€ 89.014
▣ Baten	▣ Rijksbijdrage	€ -123.111.249	€ -113.816.273	€ -115.826.362	€ -2.010.089
		€ -123.111.249	€ -113.816.273	€ -115.826.362	€ -2.010.089
	Totaal Rijksbijdrage	€ -123.111.249	€ -113.816.273	€ -115.826.362	€ -2.010.089
Totaal Baten		€ -123.111.249	€ -113.816.273	€ -115.826.362	€ -2.010.089
Eindtotaal		€ -4.923.357	€ -	€ -1.921.075	€ -1.921.075

- Voordeel vnl. door hogere rijksbijdrage, lagere PGB-kosten.
- In de uitvoeringskosten zit na verwachting ruimte ivm afbouw programmateam. Bij Q2 zal hier meer inzicht in zijn.

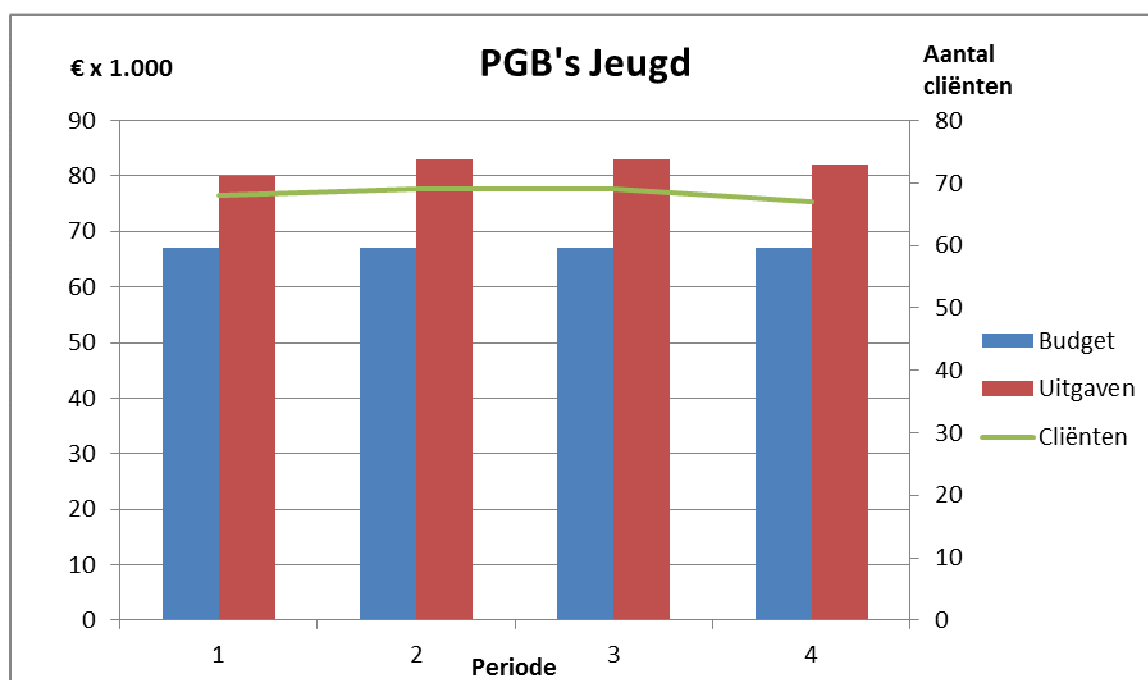

PGB's Jeugd (€ 872.000)

De uitgaven voor de PGB's zijn onderstaand per periode weergegeven. Het verwachte bedrag aan uitgaven voor PGB's overschrijdt het beschikbare totaalbudget met zo'n € 150.000. Eén van de oorzaken is dat er één cliënt is die een PGB heeft toegekend gekregen van € 105.000. Ook in 2015 overschreed Tynaarlo het beschikbare budget. Het tekort is in Drents verband verrekend op grond van het solidariteitsprincipe.

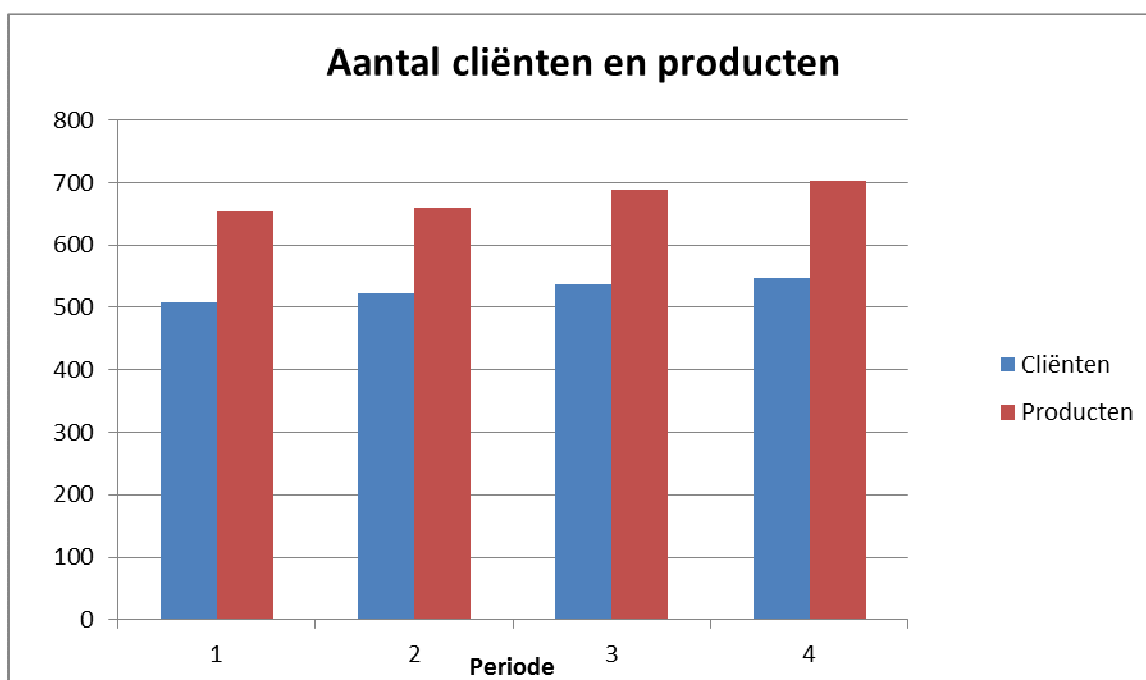
Naar verwachting zal dat ook in 2016 plaats gaan vinden. Per saldo is de gemeente Tynaarlo overigens een nadeelgemeente, wat wil zeggen dat als voor alle zorg het profijtbeginsel zou worden toegepast, de gemeente Tynaarlo een positief resultaat zou hebben. Oorzaak is dat de gemeente Tynaarlo relatief weinig jeugdigen in de zwaardere interventieniveaus (6 t/m8) heeft.

Aantal cliënten en producten

In onderstaande grafiek is de ontwikkeling van het aantal cliënten de producten die zij afnemen weergegeven. De ontwikkeling geeft aan dat het aantal cliënten stijgende is van 507 in januari naar 546 in april. Gemiddeld neemt één op de vijf cliënten twee producten af.

4 Meerjarenontwikkeling budgetten

De ontwikkeling van de meerjarenbudgetten is zichtbaar in de onderstaande tabel die ontleend is aan de meicirculaire 2016.

Meicirculaire 2016 Integratie-uitkering Sociaal domein

Jaar	WMO nieuwe taken	Jeugd	Participatie	Totaal Sociaal Domein	Integratie- uitkering WMO oud	Totaal inclusief Integratie- uitkering
2016	4.221.209	5.865.395	3.100.540	13.187.144	2.326.814	15.449.988
2017	4.234.422	5.292.093	2.879.574	12.406.089	2.483.148	14.889.237
2018	4.194.482	5.353.723	2.753.302	12.301.507	2.483.148	14.784.655
2019	4.155.075	5.353.723	2.638.485	12.147.283	2.483.148	14.630.431
2020	4.135.079	5.354.611	2.542.881	12.032.571	2.503.856	14.536.427
2021	4.105.588	5.384.398	2.569.838	12.059.824	2.605.420	14.665.244

Tabel: De ontwikkeling van de Rijksbijdrage voor het Sociaal Domein

Ten opzichte van de septembercirculaire 2015 zijn de meerjarenbudgetten niet materieel gewijzigd. Er hebben (beperkte) aanpassingen plaatsgevonden in verband met inflatoire effecten. Daarnaast is in het budget van de jeugd het effect van het afschaffen van de ouderbijdrage verwerkt.

De Integratieuitkering Wmo oud zal voor de jaren 2017 en verder nog herberekend worden in verband met het feit dat mensen langer thuis blijven wonen (minder instroom in de Wet Langdurige Zorg).

De belangrijkste ontwikkelingen in de meerjarenbudgetten zijn:

- De Wmo-uitkering voor nieuwe taken kent een lichte afname in de loop van de tijd;
- Het budget voor de jeugdhulp daalt in 2017 verder naar € 5,4 miljoen (het budget in 2015 bedroeg € 6,5 miljoen, in 2016 € 5,9 miljoen)
- De uitkering voor re-integratie en WsW is samengevoegd tot één budget participatie en daalt de komende jaren, waarbij met name de uitgaven voor de WsW dalen in de verwachting dat de doelgroep jaarlijks ook gaat dalen met ca. 5%.

Volledigheidshalve is onderstaand ook nog de tabel opgenomen naar aanleiding van de septembercirculaire 2015. Deze tabel maakte ook onderdeel uit van de eerder aan de raad gepresenteerde najaarsmonitor 2015. De bedragen inzake de WMO nieuwe taken Centrum Gemeente (Beschermd Wonen) worden in 2016 afzonderlijk besproken in de afzonderlijke paragraaf Beschermd Wonen.

Septembercirculaire 2015 Integratie-uitkering Sociaal domein

Jaar	WMO nieuwe taken	Jeugd	Re- Integratie	WsW	Totaal Sociaal Domein	Integratie- uitkering WMO oud	WMO nieuwe taken (centrum gemeente Assen)
2015	3.695.915	6.528.674	568.659	2.515.744	13.308.992	2.558.721	33.715.041
2016	4.168.725	5.766.919	621.130	2.338.933	12.895.708	2.299.230	31.829.969
2017	4.250.707	5.334.925	670.531	2.150.455	12.406.618	2.381.401	33.232.725
2018	4.117.424	5.352.422	737.868	1.975.457	12.183.171	2.381.401	34.259.812
2019	4.077.503	5.359.642	771.336	1.846.459	12.054.940	2.381.401	35.039.840
2020	4.093.689	5.359.642	794.565	1.716.720	11.964.616	2.381.401	35.038.611

Tabel: De ontwikkeling van de Rijksbijdrage voor het Sociaal Domein

Bijlage 3 Bijstellingen

+ is een voordeel, - is een nadeel, afgerond op € 1.000

Omschrijving	2016		2017		2018		2019	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
<i>Cluster 0 Algemeen bestuur</i>								
Reisdocumenten	8.000	-44.000	8.000	-44.000	8.000	-44.000	8.000	-44.000
Uitbreiden griffie op verzoek werkgeverscommissie	-23.000		-23.000		-23.000		-23.000	
Overhevelen formatie van interne dienst naar griffie op verzoek van werkgeverscommissie (zie ook interne dienst, budgettairneutraal)	-36.000		-36.000		-36.000		-36.000	
Totaal cluster 0	-51.000	-44.000	-51.000	-44.000	-51.000	-44.000	-51.000	-44.000
<i>Cluster 1 Openbare orde en veiligheid</i>								
Lagere bijdrage VRD	16.000							
Totaal cluster 1	16.000	0	0	0	0	0	0	0
<i>Cluster 2 Verkeer en mobiliteit</i>								
Kapitaallasten	65.000							
Lasten straatvegen 50-50 verdelen over wegen en riolering (zie ook cluster 7)	13.000		13.000		13.000		13.000	
Totaal cluster 2	78.000	0	13.000	0	13.000	0	13.000	0
<i>Cluster 3 Economische zaken en recreatie</i>								
Kapitaallasten	22.000							
Uitvoering amendement raad dierenwelzijnsmaatregelen	-9.000		-9.000		-9.000		-9.000	
Zuidlaardermarkt								
Terugdraaien dekking voor meterkast Eelde uit begroting 2016 uit fonds recreatie en toerisme	-3.000		-3.000		-3.000		-3.000	
Totaal cluster 3	10.000	0	-12.000	0	-12.000	0	-12.000	0
<i>Cluster 4 Onderwijs</i>								
Voordeel kapitaallasten huisvesting 2e fase Ter Borch verrekenen met de reserve accommodatiebeleid	56.000	-56.000						
Kapitaallasten accommodatiebeleid (zie ook cluster 5)	24.000							
Incidenteel voordeel sporttarieven inzetten voor sportbeleidsplan (in samenhang met aanpassing cluster 5)		-1.000						
Totaal cluster 4	80.000	-57.000	0	0	0	0	0	0
<i>Cluster 5 Sociale samenhang en leefbaarheid</i>								
Inburgering statushouders	-63.000	95.000	-64.000	95.000				
Tussenvoorziening statushouders	-243.000	223.000	-485.000	445.000	-243.000	223.000		
Storting/Onttrekking reserve participatie ivm tussenvoorziening	-12.000			9.000		3.000		
Lasten culturele gemeente gedeeltelijk naar voren schuiven (van 2017 naar 2016) evenals de dekking uit de Algemene Reserve Grote Investerings	-45.000	45.000						
Incidenteel voordeel sporttarieven inzetten voor ombuigingsplan (zie ook cluster 4)	-25.000	26.000						
Toevoegen voordeel kapitaallasten aan budget accommodatiebeleid (zie ook cluster 4)	-24.000							
Overschot accommodatiebeleid aframen (zie ook volgende aanpassing)	849.000							
Overschot accommodatiebeleid toevoegen aan algemene reserve grote investeringen (gevolg raadsbesluit 8-12-2015, themaboekje pagina 28)	-849.000							
Later verstrekken lening VAKO	3.000	-3.000						
Totaal cluster 5	-409.000	386.000	-549.000	549.000	-243.000	226.000	0	0
<i>Cluster 6 Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening</i>								
Nabetaling 2015 voorziening dubieuze debiteuren 2015 ISD	-83.000							
Terugbetaling gemeentelijke kredietbank 2015	31.000							
Bijstelling als gevolg van aanpassing integratie uitkering WMO (zie ook cluster 9)	-80.000							
Bijstelling als gevolg van aanpassing integratie uitkering jeugd (zie ook cluster 9)	-98.000							
Bijstelling als gevolg van aanpassing integratie uitkering participatie	-140.000	140.000						
Inrichten begroting nieuwe taken WMO op basis van ervaringscijfers 2015	-80.000	80.000	-80.000	80.000	-80.000	80.000	-80.000	80.000
Overhevelen middelen WMO naar cluster 5 ivm tussenvoorziening					17.000			
Algemene uitkering combinatiefuncties		-2.000						
Totaal cluster 6	-450.000	218.000	-80.000	80.000	-63.000	80.000	-80.000	80.000

Omschrijving	2016		2017		2018		2019	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Cluster 7 Gezonde leefomgeving								
Reiniging-Hogere bijdrage vanuit verpakkingsfonds voor inzameling en verwerking kunstof		60.000		60.000		60.000		60.000
Reiniging-Lagere lasten kunstofverwerking	29.000		29.000		29.000		29.000	
Reiniging-Kapitaallasten	29.000							
Reiniging-Lagere lasten huisinzameling	10.000		10.000		10.000		10.000	
Reiniging-Lagere lasten als gevolg van nieuw contract voor het verwerken van glas	9.000		9.000		9.000		9.000	
Reiniging-Lagere lasten verwerken restafval	6.000		6.000		6.000		6.000	
Reiniging-Voordeel op programma reiniging verrekenen met de voorziening reiniging	-143.000		-114.000		-114.000		-114.000	
Riolering-Kapitaallasten	133.000							
Riolering-Verlagen lasten riolering	50.000		50.000		50.000		50.000	
Riolering-Lasten straatvegen 50-50 verdelen over wegen en riolering (zie ook cluster 2)	-13.000		-13.000		-13.000		-13.000	
Riolering-Voordeel op programma riolering verrekenen met de kapitaallasten programma begraven	-170.000		-37.000		-37.000		-37.000	
Kapitaallasten programma begraven	16.000							
Totaal 7	-44.000	60.000	-60.000	60.000	-60.000	60.000	-60.000	60.000
Cluster 8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting								
Verkoop huurwoning Westerstraat		150.000						
Project opvang asielzoekers en statushouders Tynaarlo/verwachte bijdrage COA (zie ook interne dienst)	-86.000	142.000						
Omzetten lening woningbouwstichting in garantie	643.000	-643.000						
Subsidie provincie voor dorpsinitiatieven	-50.000	50.000	-50.000	50.000	-50.000	50.000		
Minder huurinkomsten wegens huurbeëindiging woningen		-9.000		-9.000		-9.000		-9.000
Minder huurinkomsten woonwagenterreinen		-8.000		-8.000		-8.000		-8.000
Planschadeclaims	-20.000	15.000						
Totaal cluster 8	487.000	-303.000	-50.000	33.000	-50.000	33.000	0	-17.000
Cluster 9 Financiering								
Uitbetalen vakantiegeld over juni t/m december in verband met invoering individueel keuzebudget	-510.000							
Bijstelling als gevolg van aanpassing integratie uitkering WMO (zie ook cluster 6)		80.000						
Bijstelling als gevolg van aanpassing integratie uitkering jeugd (zie ook cluster 6)		98.000						
Algemene uitkering		106.000						
Schommelfonds	37.000							
Minder dividend		-27.000						
Rente grondbedrijf	405.000	-520.000						
Rente leningen	928.000	-921.000						
Rente ivm reserves	-171.000	34.000						
Lagere kapitaallasten gemeentehuis Vries als gevolg van rekenen met restwaarde	67.000							
Dekken taakstelling vastgoed uit begrotingsresultaat cf raadsbesluit 8-12-2016 (themaboekjes)	43.000							
Overhevelen voordeel cluster 9 kapitaallasten gemeentehuis en begrotingsresultaat naar interne dienst ivm invullen taakstelling vastgoed	-110.000							
Vrijval voorziening dubieuze debiteuren		48.000						
OZB opbrengsten		-8.000						
Opbrengsten toeristenbelasting		0		-22.000		-22.000		-22.000
Opbrengsten forensenbelasting		13.000		13.000		13.000		13.000
Minder uren op projecten vanwege langdurige ziekte	-58.000							
Saldokostenplaatsen (technisch gevolg van aanpassingen interne dienst)	72.000		36.000		36.000		36.000	
Totaal cluster 9	703.000	-1.097.000	36.000	-9.000	36.000	-9.000	36.000	-9.000
Totaal	420.000	-837.000	-753.000	669.000	-430.000	346.000	-154.000	70.000
Saldo/resultaat voorjaarsbrief	-417.000		-84.000		-84.000		-84.000	

Omschrijving	2016		2017		2018		2019	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
<i>Interne dienst (= specificatie voor saldokostenplaatsen en taakstelling bedrijfsvoering)</i>								
Overhevelen voordeel cluster 9 ivm taakstelling vastgoed		110.000						
Taakstelling vastgoed invullen uit lagere kapitaallasten gemeentehuis als gevolg van rekenen met een restwaarde	-67.000							
Taakstelling vastgoed invullen uit begrotingsresultaat cf raadsbesluit 8-12-2016 (themaboekjes)	-43.000							
Correctie budget loonsommen	95.000							
Ophogen frictiekostenbudget als gevolg van project opvang asielzoekers en statushouders	-56.000							
Overhevelen formatie van interne dienst naar griffie op verzoek van werkgeverscommissie (zie ook cluster 0, budgettair neutraal)	36.000		36.000		36.000		36.000	
Lagere kapitaallasten tractie en voordeel verrekenen met de reserve tractie	18.000	-18.000						
Kapitaallasten	-3.000							
Overbrengen naar saldokostenplaatsen cluster 9 (technisch gevolg van aanpassingen interne dienst)		-72.000		-36.000		-36.000		-36.000
Totaal interne dienst	-20.000	20.000	36.000	-36.000	36.000	-36.000	36.000	-36.000